

Høgskulen på Vestlandet

Samfunnsfag 3, emne 4 - Masteroppgave

MGUSA550-O-2022-HØST2-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	01-11-2022 09:00	Termin:	2022 HØST2
Sluttdato:	15-11-2022 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Masteroppgave		
Flowkode:	203 MGUSA550 1 O 2022 HØST2		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	301
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	26441
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av masteroppgaven min *

Ja

Er masteroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er masteroppgaven skrevet ved bedrift/uirksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

MASTEROPPGAVE

Debatten om 100-årsjubileet for
opprettelsen av Nord-Irland

The debate on the centenary of the
creation of Northern Ireland

Alexander Rossebø Susort

MGBSA550/MGUSA550

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Veileder: Sissel Rosland

15.11.2022

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle

kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Sammendrag

Temaet for denne masteroppgaven er den nord-irske debatten rundt 100-årsmarkeringene for opprettelsen av Nord-Irland. Dette er en tekstanalyse der uttalelser fra politikere i seks av de største nord-irske partiene er hovedkildematerialet for analysekapitlene. Språklige virkemidler og hvilken grunnfortelling om historien partiene formidler er sentralt. Oppgaven har tatt utgangspunkt i to hovedproblemstillinger:

- Hvordan ble 100-års jubileet markert og debattert?
- Hvordan forstår og fremstiller aktørene opprettelsen av Nord-Irland og delingen av Irland?

Befolkningen i Nord-Irland er ganske splittet, og analyse- og drøftingskapitlene studerer hvordan de forskjellige partiene forsøker å inkludere ulike grupper av befolkningen. Her kommer vi også inn på hvordan de konstruerer «oss» og «de andre». Teorier om nasjonalisme og historiebruk er også grunnlag for tolkningene som gjøres i analysen.

Analysen viser at det er ganske delte syn på om 100-årsjubileet av Nord-Irland skal markeres eller ikke. Det nasjonalistiske partiet Sinn Fein er veldig klare på at det ikke skal markeres. De unionistiske partiene DUP og TUV er også markante i debatten, de mener at dette skal feires. Sentrumspartiene Alliance, SDLP og UUP er også delaktige i debatten, men er mindre entydige i sine konklusjoner. Fellestrekkene for alle partiene, med unntak av TUV, er at de til tider forsøker å inkludere ulike grupper av befolkningen. Det er også et interessant funn fra debatten at TUV sitt ekstreme unionistiske syn, endrer partidynamikken og blant annet presser det største unionistpartiet, DUP, til å endre sin måte å uttale seg på, og til å bli mindre inkluderende.

Abstract

The topic of this master's thesis is the Northern Irish debate around the 100-year commemorations of the foundation of Northern Ireland. This is a text analysis where statements from politicians in six of the largest Northern Irish parties are the main source material for the analysis. Linguistic means and how the political parties construct master narratives of the story of Northern Ireland are key elements in the study. The assignment explores two main questions:

- How was the 100-year anniversary marked and debated?
- How do the actors understand and present the creation of Northern Ireland and the partition of Ireland?

The population of Northern Ireland is quite divided, and the analysis and discussion chapters will study how the various parties attempt to engage different parts of the population. Here the thesis also examines how they construct group identities such as "us" and "the others". Theories of nationalism and the use of history are also utilised in the interpretations of the texts.

The analysis shows that there are rather divided views on whether the 100th anniversary of Northern Ireland should be commemorated or not. The nationalist party Sinn Fein is very clear on that it should not be marked. The unionist parties DUP and TUV are also prominent in the debate, they believe that it should be celebrated. The parties of the political centre, Alliance, SDLP and UUP are also involved in the debate, but come to less strong conclusions. The common features of all the parties, with the exception of TUV, in the debate is that they sometimes try to include different parts of the population in their statements. It is an interesting finding that the TUV's extreme unionist view is changing party dynamics and is pressuring, among other things, the largest unionist party, the DUP, to change its way of speaking, and to become less inclusive.

Forord

Konflikten i Nord-Irland var på nyhetene da jeg var liten. Dette er et spennende tema som jeg syntes har vært interessant i mange år. Jeg tenkte derfor at det kunne være spennende og lærerikt å sette meg mer inn i denne konflikten, og finne ut hvorfor den i det hele tatt eksisterer. Jeg, som veldig mange andre i Norge, trodde dette var en religiøs konflikt mellom katolikker og protestanter. Funnene i bakgrunnskapitlet på den irske/nord-irske historien kombinert med analysen på partiene har vist meg at konflikten er mye mer komplisert enn som så. Det har tidvis vært krevende å sette seg inn i alle delene som oppgaven består av, som for eksempel lære seg å kjenne det nord-irske politiske systemet, og ikke minst flere hundre år med irsk og nord-irsk historie.

Oppgaveskrivingen har vært preget av mange lange dager og netter, der jeg har blitt dratt lengre og lengre inn i temaet. Etter hvert som jeg fikk bedre kunnskap og interesse for temaet, gikk skriveprosessen mye bedre. Grunnen til at kunnskapen og interessen gikk opp, er mye takket være min fantastiske veileder. Jeg ønsker å rette en kjempestor takk til min flotte veileder Sissel Rosland. Ikke bare er du i besittelse av en enorm kunnskap om alt som har med Nord-Irland å gjøre, men du har også veldig gode pedagogiske evner. Jeg gikk fra hver eneste veiledningstime og følte at jeg var en ekspert på Nord-Irland, og uten denne motivasjonen ville det vært veldig mye vanskeligere å skrive og gjennomføre denne masteroppgaven. Jeg kunne virkelig ikke fått en bedre veileder, så igjen; tusen takk for fantastisk veiledning.

Jeg ønsker også å rette en takk til familie og venner som har støttet meg gjennom denne perioden i tykt og tynt. Ingen nevnt, ingen glemt. Nå skal det bli godt med juleferie!

Bergen, 15. november 2022.

Alexander Susort

Innhold

1. Innledning.....	7
1.1 Problemstilling.....	7
1.2 Disposisjon av oppgaven.....	7
1.3 Oppgavens relevans.....	8
2. Kilder, analytiske innfallsvinkler og historisk kontekst.....	9
2.1 Kildemateriale.....	9
2.2 Metodiske og teoretiske innfallsvinkler.....	9
2.2.1 Tekstanalyse.....	9
2.2.2 Narrativ.....	10
2.2.3 Historiebruk og nasjonalisme.....	11
2.3 Historisk kontekst for konflikten og delingen av Irland.....	12
2.4 Nord-Irland etter delingen: konflikt og fredsprosess.....	19
3. Sentrale aktører og hendelser under debatten.....	20
3.1 Aktørene.....	20
3.2 Hendelsene i korte trekk.....	22
4. Sinn Fein.....	22
4.1 Planleggingen av markeringene.....	23
4.2 Michelle O’Neills perspektiver på Nord-Irland og 100-årsjubileet.....	25
4.3 Sinn Fein og debatten rundt selve markeringene.....	33
5. DUP – Democratic Unionist Party.....	35
5.1 Planleggingen av markeringene.....	35
5.2 Debatten rundt minnegudstjenesten i Armagh.....	37
5.3 Debatten rundt finansieringen av hundreårsjubileet og hundreårssteinene.....	38
5.4 Debatten rundt belysningen av Belfast City Hall og Stormont-parlamentet.....	41
5.5 Visjoner for Nord-Irland i innsettelsestalen til Sir Jeffrey Donaldson.....	41
6. TUV – Traditional Unionist Voice.....	45

6.1 Planleggingen av markeringene.....	46
6.2 Forslag til hvordan 100-årsjubileet skal markeres.....	47
6.3 Kritikk mot Sinn Fein	49
6.4 Kritikk mot de andre unionistiske lederne.....	52
6.5 TUV sitt syn på markeringene.....	53
7. Alliance, SDLP og UUP.....	55
7.1 Debatten rundt hundreårssteinen	55
7.2 Debatten rundt minnegudstjenesten i Armagh	57
7.3 Debatten rundt belysningen av Belfast City Hall og Stormont-parlamentet	60
8. Drøfting av sentrale likheter og forskjeller	63
8.1 Hovedtrekk i synet på markeringen av 100-årsjubileet: Hovedforskjeller og likheter... 63	
8.2 Utvikling undervegs i debatten; endringer i posisjoner og hvordan partiene ordlegger seg	66
8.3 Hvilken fortelling etablerer partiene om Nord-Irland, og hvordan endrer den seg?	70
8.4 Hvem er folket, og hvordan blir «oss» og «de andre» konstruert av de ulike partiene? 71	
9. Konklusjon	73
10. Litteraturliste	75
11. Kildeliste	77

1. Innledning

Nord-Irland ble grunnlagt 8. mai 1921 som en del av unionen Storbritannia, til store protester fra den da irske katolske befolkningen. Det unionistiske flertallet på den nordlige delen av øyen Irland var en grunnleggende faktor for opprettelsen av Nord-Irland. I 2021 ble Nord-Irland 100 år. Nord-Irlands historie har vært preget av 100 år med splittelse, voldelig konflikt, men også en fredsprosess og økt dialog. Derfor er det svært interessant å undersøke hvordan de politiske partiene forholdt seg til spørsmålet om å markere og feire 100-årsjubileet til Nord-Irland.

1.1 Problemstilling

Denne oppgaven vil fokusere på hvordan 100-års jubileet har blitt markert, og den politiske debatten rundt markeringen. Særlig sentralt står spørsmålet om hvorvidt jubileet skal bli markert eller ikke, hvilke aktører som stiller seg positive og negative til en markering og hva deres argumenter er. Oppgaven har flere likeverdige problemstillinger:

- Hvordan ble 100-års jubileet markert og debattert?
- Hvordan forstår og fremstiller aktørene opprettelsen av Nord-Irland og delingen av Irland?
 - o Hvilke ulike syn har de i debattene?
 - o Skjer det endringer i perspektivene i løpet av debatten? Hvordan påvirker partidynamikken og konkurransen mellom partiene argumentasjonen i debatten?
 - o I hvilken grad, og på hvilken måte prøver aktørene å inkludere både nasjonalister og unionister i sin argumentasjon?

1.2 Disposisjon av oppgaven

Oppgaven er delt inn i 9 hovedkapittel. Kapittel 1 er en innledning, som også trekker inn oppgavens relevans for skolen. Kapittel 2 tar for seg kildematerialet, metode og den historiske bakgrunnen for hvordan det er blitt en konflikt i Nord-Irland. Kapittel 3 introduserer leseren for viktige aktører og begrep som blir brukt gjennom teksten. I dette kapittelet vil også markeringene som blir debattert blir introdusert og beskrevet i korte trekk. Analysedelen

finner man i kapittel 4-7. Her analyserer oppgaven de ulike partienes uttalelser hver for seg. I kapittel 8 drøftes så likhetene og forskjellene mellom partiene, og jeg ser også nærmere på hvilke fortellinger de etablerer om Nord-Irlands historie. Oppgaven blir avsluttet med en konklusjon som svarer på problemstillingen og trekker inn oppgavens relevans i kapittel 9.

1.3 Oppgavens relevans

I læreplanen LK20 i samfunnsfag er konflikter en sentral del. Dette innebærer både nåværende og tidligere konflikter. Ifølge læreplanen er det et mål elevene skal kunne reflektere over hvordan man kunne ha hindret disse konfliktene (Utdanningsdirektoratet, 2020). For å kunne reflektere rundt dette, er elevene nødt til å kjenne til historien som ledet til konflikten. I overordnet del av læreplanen står det at elevene også skal kunne reflektere over hvordan man kan løse konflikter på en fredelig måte (Kunnskapsdepartementet, 2017). Dersom man skal løse en konflikt på en fredelig måte, vil det si at partene innblandet i konflikten er nødt til å ha en dialog. I en slik dialog er partenes fremstilling av fortiden viktig. Det er også kommet inn et læreplanmål om dette i LK20: «drøfte hvordan framstillinger av fortiden, hendelser og grupper har påvirket og påvirker folks holdninger og handlinger» (Utdanningsdirektoratet, 2020). Ulike politiske aktører kan ha stor innflytelse i en konflikt, og deres synspunkter og forståelse av fortiden har en direkte innvirkning på hvordan befolkningen stiller seg til en konflikt. I LK20 er det også lagt inn et læreplanmål der det forventes at elevene klarer å reflektere over hvem disse aktørene er, og hvordan de begrunner sine standpunkt (Utdanningsdirektoratet, 2020).

Disse læreplanmålene er svært relevante for Nord-Irland-caset fordi man har forsøkt å løse konflikten både ved bruk av dialog og vold. Nord-Irland er et land som mange i Norge har et forhold til, og det er geografisk og kulturelt nær oss. Læreplanens åpne tilnærming gjør også at man som lærer i Norge kan arbeide med Nord-Irland-konflikten som case for å hjelpe elevene til å nå disse læreplanmålene. Dette kan jobbes med i samfunnsfagundervisningen, men også gjennom tverrfaglige prosjekt der man for eksempel trekker inn engelskfaget, der man også er innom Nord-Irland-konflikten i dagens lærebøker.

2. Kilder, analytiske innfallsvinkler og historisk kontekst

2.1 Kildemateriale

Det er lagt vekt på tre hovedformer for kilder i denne oppgaven, nærmere bestemt medier, taler og uttalelser gitt i partiprogram fra de mest sentrale partiene. I debatten rundt 100-års markeringen finner man mange av talene gjengitt i medier som BBC og aviser som The Irish News og Belfast Telegraph. Dette kombinert med partiprogrammene til partier på begge sider av det politiske spektret, skal sørge for en godt balansert oppgave. Belfast Telegraph er en avis som gjennom tiden har hatt et unionistisk preg over seg, til tross for dette, når den også ut til den nasjonalistiske befolkningen av Nord-Irland. The Irish News er en avis som har et mer nasjonalistisk preg over seg. Det er også den eneste uavhengig heleide avisen i Nord-Irland. I analysedelen er det også brukt litt andre aviser som har vært relevant for oppgaven. Når det gjelder avismaterialet, er det i hovedsak intervjuer og direkte uttalelser fra politikerne som blir benyttet i analysekapitlene.

2.2 Metodiske og teoretiske innfallsvinkler

2.2.1 Tekstanalyse

Kunnskap innhentes på mange forskjellige måter gjennom tekst. Ved å tolke og filtrere informasjon fra tekster får vi tak på det som er bortenfor de nærmeste omgivelsene og vårt eget sanseapparat (Bratberg, 2014, s. 9). I denne oppgaven vil analysedelen bestå av en tolkning av politiske uttalelser, der ønsket er å finne informasjon om hvilke synspunkt de ulike aktørene har rundt markeringene og opprettelsen av Nord-Irland og delingen av Irland. Bratberg sier at alle fellesskap utvikler et felles sett ideer som medlemmer tilordner seg (Bratberg, 2014, s. 29). Dette er med på å konstruere et gruppefellesskap. Når noen har felles ideer, er det også ofte likheter i språket i uttalelser om samme tema. Om dette sier Bratberg følgende: «(...) mening skapes og opprettholdes gjennom språklig kommunikasjon og derfor også må gripes gjennom å analysere språket» (Bratberg, 2014, s. 32). I analysen av partienes uttalelser vil det bli sett etter disse felles ideene og språklige virkemidlene. Her vil det ses etter bl.a. bruk av verb, adjektiv og adverb som er med på å legitimere og delegitimere enheten Nord-Irland.

2.2.2 Narrativ

Hva er historie? Den tyske filosofen Jörn Rüsen mener at det er et enkelt svar på dette spørsmålet: «In respect to the anthropologically universal function of orientating human life by culture the answer is very simple: history is time which has gained sense and meaning» (Rüsen, 2005, s. 2). Historie handler slik ifølge Rüsen om konstruksjon av mening. Før i tiden ble historien formidlet videre via dialog fra person til person. Da endret historien seg ofte ut ifra hvem som fortalte den. I dag er mesteparten av historien vi kjenner nedskrevet i utallige bøker, men også her vil den endre seg ut ifra hvem som skriver den ned. Dette er fordi hver person har sin opplevelse av hvordan fortiden har foregått, og fordi man blir påvirket av dominerende fortolkninger som preger hvilket narrativ man har. Om narrativ sier Rüsen følgende: «By narration time gains sense. Narratives transform the past into history; they combine experience and expectation – the two main time dimentions of human life» (Rüsen, 2005, s. 2). Han understreker altså hvordan narrativ kan bidra til å etablere mening i folks liv og binde sammen erfaring og forventning. Ordet narrativ i seg selv betyr «fortelling», og det Rüsen sier her er at historien er en fortelling basert på opplevde hendelser i fortiden. Historie handler derfor også om tilhørighet og fellesskap: «Narrative creates the field where history lives its cultural life in the minds of the people, telling them who they are and what the temporal change of themselves and their world is about» (Rüsen, 2005, s. 2). Ut ifra det Rüsen sier om narrativ her, kan man trekke linjer mellom historien og identiteten til folket. Dette kommer vi videre inn på i delen om nasjonalisme.

Det som er viktig i en narrativ analyse er å undersøke hvilke historiske hendelser som blir trukket frem, og hvilke som ikke blir nevnt (Solås, 2018 s. 11). Hvordan beskrives hendelsene og hvilken overordnet mening etableres gjennom dem? Hvilke roller får ulike aktører f.eks. i form av helter eller fiender/forrædere. I Nord-Irland har det vært ganske ulike oppfatninger og narrativ, om historien. Narrativene er også grunnleggende påvirket av de traumatiske erfaringene under den langvarige voldelige konflikten, «the troubles mellom 1968 og 1998. Rosland hevder at:

Historieforteljingane i Nord-Irland handlar derfor ikkje berre om dei store hendingane og dei offisielle narrativa ein finn i forskingslitteraturen og skulens lærebøker. Dei handlar om personlege forteljingar om drepne familiemedlemmer, traume, frykt,

motstand og mobilisering. Mennesket treng å orientere seg i tid, og dette inneber nødvendigvis å hugse noko fortidig (Rosland, 2021, s. 86)

I studier av hvordan aktører og historikere etablerer fortellinger, brukes gjerne begrepet grunnfortelling om fortellinger som deles av flere og som har hegemoni i et samfunn. Men ulike grunnfortellinger kan også stå mot hverandre, særlig i områder med konflikt. I boken *Fortalt fortid* beskrives grunnfortelling som en fortelling som kan deles inn i flere deler. «De kan bli sett på som narrative rammer som kan bli gjentatt, reproduisert og bekreftet gjennom høyst forskjelligartede historiske praksiser» (Heiret, Ryymin & Skalevåg, 2013, s. 25). Videre kan en grunnfortelling bli brukt til å gi avgrensede historier struktur, mening og legitimitet. Dette finner man ved å lete etter sentrale fortellingselementer i framstillinger som omhandler historiske utviklingsforløp (Heiret, Ryymin & Skalevåg, 2013, s. 25).

2.2.3 Historiebruk og nasjonalisme

Historien er ikke nøytral; den oppfattes på ulik måte, gjennom ulike opplevelser, erfaringer og fortolkningsrammer. Historien blir også brukt bevisst av aktører for å fremme sin sak. Solås hevder at «En felles nasjonshistorie vil kunne være en grunnleggende del i å styrke den nasjonale selvforståelse» (Solås, 2018, s. 14). En felles nasjonshistorie er så absolutt ikke tilfelle i Nord-Irland. Professor emeritus i statsvitenskap, Olav Fagelund Knudsen, beskriver nasjonalisme slik:

Nasjonalismens mål er at nasjonen, altså en språklig, kulturell og historisk enhet, skal utgjøre en selvstendig stat. I fravær av en allerede etablert nasjonalstat kan dette handle om å samle en nasjon som er splittet av politiske grenser eller kreve nasjonal frigjøring fra et fremmed folks styre (Knudsen, 2021).

Man finner flere tilfeller der en ikke har hatt disse punktene som Knudsen nevner. Opprettelsen av Kosovo, den skotske frigjøringsdebatten og debatten om frigjøring av Katalonia fra Spania er eksempler på mobiliseringer som har oppstått på grunn av ønske om selvstyre. Men enhetlige nasjonale identiteter var mange steder ikke etablert og som en følge av at det ikke er en felles språklig, kulturell og historie i enheten, hevder Coakley at: «(...)

recourse may be had to history and even to archaeology in justifying contemporary claims to disputed territory» (Coakley, 2004, s. 532). Coakley skriver videre:

In examining the mechanisms by which a particular image of its past is propagated, the two most obvious issues are those of creation and dissemination. The first relates to the set of individuals or bodies that undertake production of a new, persuasive version of a community's past (Coakley, 2004, s. 534)

I eksemplene nevnt over er historien brukt til å bygge nasjonen og legitimere den, og dette er også svært relevant for begge sider av konflikten i Nord-Irland. Spørsmålet om skapelse og formidling er sentralt i nasjonalismen. Historien blir som tidligere nevnt skrevet ut ifra hvordan aktører opplever og fortolker tidligere hendelser. Dersom de som formidler historien videre, gjør dette på en overbevisende måte, kan det få en større gruppe mennesker til å samle seg og følge den nye versjonen av historien. Coakley peker på at fellesskapet er en viktig faktor i nasjonalismen, og derfor blir det viktig at historien blir formidlet på en måte som gjør at man når ut til det store fellesskapet.

2.3 Historisk kontekst for konflikten og delingen av Irland

1100-tallet – Hvem var her først?

Det diskuteres enda hvem som bosatte seg først i området som vi i dag kjenner som Nord-Irland. Nasjonalistene mener at det er kelterne som var der først, mens mange av unionistene mener at cruithinfolket var der først. Historiker Paul Dixon skriver at en «hvem var her først-diskusjon» er et helt vanlig politiskvirkemiddel som ikke er unikt for Nord-Irland-konflikten (Dixon, 2001, s. 2).

Irske nasjonalister mener at problemene i Irland startet allerede i 1169 da engelskmennene entret øya (Dixon, 2001, s. 2). Nasjonalistene mener at det har vært en undertrykkelse av Irland fra den gang og frem til nåtiden. Engelskmennene var katolske da de invaderte Irland i 1169, noe de var frem til Henrik VIII brøt med paven og reformasjonen ble innført i England på 1500-tallet. England etablerte etter hvert et mer direkte styre over Irland.

Det er altså en uenighet om hvem som var i Nord-Irland først, men nasjonalistene sin misnøye ovenfor engelskmennene startet allerede på 1100-tallet. En av grunnene til misnøyen mot engelskmennene var den stadig økte kontrollen England tar over Irland, blant annet ved at Irland ble invadert og de ble mer og mer styrt av engelskmennene (Susort, 2020).

1600-tallet – Kriger – «Plantation»

Engelskmennene fullførte erobringen av Irland ved starten av 1600-tallet. For å få en økt kontroll over landet, valgte de å dele ut jord og landområder som tidligere var eid av katolske irer, over til protestantiske innflyttere. Disse innflytterne kom i hovedsak fra Skottland, og var lojale ovenfor den engelske tronen (Dixon, 2001, s. 3). Dixon kaller denne prosessen «Plantation of Ulster». Innflytterne kom i hovedsak til Ulster-regionen, derav navnet «Plantation of Ulster». Ulster-regionen ligger nord på øya Irland, og dekker det som vi i dag kjenner som Nord-Irland, samt tre grevskap i den nordlige delen av den irske republikken. Dixon skriver videre at «During the seventeenth century Protestant landownership in Ireland rose from 5 per cent to over 80 per cent at the expense of the Catholics» (Dixon, 2001, s. 3). Det vil altså si at Irland som ved starten av 1600-tallet i hovedsak bestod av katolske landeiere, i løpet av kort tid plutselig var dominert av protestantiske landeiere. Dette førte igjen til et enda mer anspent forhold mellom irene og de nye bosetterne. Det ble til slutt såpass anspent at irene i 1641 satte i gang et voldelig opprør mot protestantene (Tonge, 2002, s. 5). I 1649 reagerte England med å invadere Irland, anført av den militære lederen Oliver Cromwell. Dette førte til et blodbad der Cromwell og England kom seirende ut, og det irske opprøret ble bekjempet (Dixon, 2001, s.3). Styrken i maktforholdet mellom det engelske samveldet og Irland var blitt såpass stort, og i realiteten var det svært vanskelig for irene å mobilisere et opprør mot engelskmennene.

Utover 1600-tallet var det flere kongebytter i England. Felles for disse kongene var at de alle var protestantiske. Da James II ble innsatt som konge i det engelske samveldet i 1685, forandret ting seg. I motsetning til de forrige kongene, var James II katolsk (Tonge, 2002, s. 4). Det faktum at England nå hadde en katolsk konge, gav irene håp om at de kunne få tilbake landområder som var blitt frastjålet. Dette håpet ble raskt slukket, ettersom James II var en svært lite likt konge. Bare tre år senere ble han avsatt av sin svigersønn, William of Orange, i det som blir kalt «Glorious Revolution». Denne revolusjonen er svært viktig i historien om demokratiet i Storbritannia (Susort, 2020). Tidligere hadde kongen hatt enevelde, hvilket betyr at kongen styrte det aller meste. William of Orange var nødt til å signere Bill of Rights

for å kunne få lov til å ta over England. Bill of Rights var en rettighetserklæring der mye av makten kongen tidligere hadde hatt gikk over til parlamentet. Parlamentsvalgene skulle være uten innflytelse fra kongen, og det skulle være ytringsfrihet innad i parlamentet. Bill of Rights ble vedtatt i 1689. Da ble det også parlamentets oppgave å bestemme skattesatsene i landet. Ifølge det britiske parlamentet sine nettsider er flere av hovedpunktene fra Bill of Rights gjeldene den dag i dag (Bill of Rights, 1689).

James II gav ikke opp tronen, og samlet en hær bestående av mange irske katolikker i et forsøk på å få den tilbake. Dette førte til slaget «Battle of Boyne» i Irland. Her kom William of Orange seirende ut, og dette blir fortsatt sett på som en viktig historisk hendelse for mange av unionistene i Nord-Irland. 12 juli, datoen for William of Oranges seier, blir markert årlig (Tonge, 2002, s. 5), og er en offentlig høytidsdag i Nord-Irland.

Invasjonen ved starten av 1600-tallet, og «plantation» som kom som en følge av invasjonen har ifølge både Paul Dixon og Jonathan Tonge vært med på å skape spenning på øya. Spenningen mellom partene ble til slutt så stor at de katolske irene startet et opprør mot de protestantiske landeierne. England med Cromwell i front slo hardt ned på dette, det førte imidlertid til en enda større spenning mellom irene og de som var lojale mot England. Det at James II klarte å samle sammen en hær som besto av irske katolikker (Tonge, 2002, s. 4), tydeliggjør at dette er et folk som har følt seg undertrykt, og at de har fått nok av det engelske styret. Det var riktignok en misnøye rettet mot det engelske samveldet før denne epoken også, men i denne epoken klarte irene å legge et større press på engelskmennene (Susort, 2020).

Det er fort gjort å konkludere med at dette er en religiøs konflikt mellom de katolske irene og de protestantiske innflytterne, men allerede på 1600-tallet var konflikten mye mer kompleks enn som så (Susort, 2020). Tonge skriver blant annet

Resentment towards the newly arrived landowners was created by two factors. Firstly, there was considerable displacement of the resident Irish from their land. Secondly, there existed cultural and religious hostility to the new Protestant arrivals from the indigenous, Catholic population (Tonge, 2002, s. 4).

Jonathan Tonge peker altså på to grunner til at irene gjorde opprør mot de protestantiske innflytterne i 1641. Det første argumentet er at de innfødte irene ble tvangsflyttet fra sine

hjem, og det andre argumentet går inn på de kulturelle og religiøse forskjellene på de innfødte irene og innflytterne. Derfor kan en ikke si at religionen ikke har noe å si, men misnøyen og grobunnen til dette opprøret stammer fra tvangsflyttingen (Tonge, 2002, s. 4).

Denne perioden var svært viktig for utviklingen av konflikten på den irske øyen (Susort, 2020). Det var hyppigere kriger, og forholdet mellom Irland og England ble dårligere enn det allerede var. Irene mistet eierskapet til det meste av landområdene sine. Ved inngangen til 1600-tallet var 95% av jorden i Irland eid av innfødte irer, ved starten av 1700-tallet var kun 14% av jorden i Irland eid av innfødte irer (Tonge, 2002, s. 4). Samtidig ble det engelske samvelde mye mer modernisert i løpet av denne epoken. De fikk blant annet et konstitusjonelt monarki, et monarki der kongen ikke lenger satt med all makten. Nå lå mye av makten hos parlamentet, og det er en tidlig versjon av den konstitusjonelle ordningen som man kjenner til i dagens Storbritannia (Susort, 2020).

1800-tallet – Fra United Irishmen til Home Rule-bevegelsen

Protestanten Wolfe Tone samlet ved inngangen til 1800-tallet mange katolikker og presbyterianere i gruppen United Irishmen. Han blir sett på som de «irske republikanernes far» (Connolly, 1998, s. 545). United Irishmen var inspirert av den franske og den amerikanske revolusjonen, og de blir sett på som den første anti-britiske og nasjonalistiske gruppen i Irland (Connolly, 1998, s.567). De ønsket irsk løsrivelse fra det britiske riket. I 1798 ledet Wolfe Tone United Irishmen i et republikansk opprør for irsk selvstendighet. Dette forsøket ble slått ned på av britene, og det endte opp i at britene innførte The Act of Union, der det irske parlamentet ble innlemmet i det britiske parlamentet. Dette førte til dannelsen av United Kingdom of Great Britain and Ireland (Dixon, 2001 s.3).

Til tross for at United Irishmen mislyktes i sitt forsøk på å få et selvstendig Irland, inspirerte de andre til å fortsette å kjempe for Irland sine interesser og rettigheter. Daniel O'Connell og hans bevegelse Repeal Association kjempet gjennom 1820- og 30-tallet for katolsk representasjon i det britisk/irske parlamentet. Dette lyktes de med, men Repeal Association hadde også som mål å fjerne The Act of Union, det lyktes de ikke med (Dixon, 2001, s. 3).

Hungersnøden er et sentralt punkt i den irske historien. Både Jonathan Tonge og Paul Dixon trekker frem hungersnøden som en av flere årsaker til polariseringen mellom irene og britene.

Irland opplevde en stor hungersnød i årene 1845-51. Dette førte til at over en million irer dør, og en million irer som emigrerte fra landet i løpet av et tiår. Mange av disse flyttet til USA (Dixon, 2001, s.3). Det har blitt rapportert ulike tall på akkurat dette, men Jonathan Tonge skriver i *Northern Ireland: Conflict and Change* at befolkningstallet på øyen Irland ble halvert som en følge av hungersnøden. Engelskmennene fikk skylden for hungersnøden. Det ble stilt spørsmål om hvorfor Storbritannia som en av verdens rikeste nasjoner ikke kunne komme med flere hjelpende tiltak for å forhindre dette (Connolly, 1998, s. 227). Hungersnøden er ifølge Paul Dixon fortsatt en viktig hendelse for irene, spesielt blant irsk-amerikanerne (Dixon, 2001, s.3).

Mot slutten av 1800-tallet oppstod Home Rule-bevegelsen. I likhet med Repeal Association kjempet de for et selvstendig Irland. Home Rule-bevegelsen endret etter hvert navn til Irish Parliamentary Party (IPP) og ble en viktig aktør i det britiske parlamentet. Forskjellen på IPP og Repeal Association var at IPP tok opp de sosiale og økonomiske spørsmålene, samtidig som de brukte mer radikale metoder som for eksempel boikotter (Rosland, 2017, s. 129). Home Rule-bevegelsen hadde også enda mer tyngde bak seg, da de var støttet av den daværende statsministeren i Storbritannia, William E. Gladstone (Connolly, 1998, s. 245). Gladstone var med på å utarbeide det første Home Rule-forslaget, og forsøkte å få dette gjennom i det britiske parlamentet i 1886. Det som var problematisk med dette forslaget var at de irske ministerne fortsatt skulle bli sittende i Westminster, men nå skulle de også få være med på å bestemme innenriks saker på hovedøya Storbritannia (Connolly, 1998, s.246). Gladstone klarte ikke å få sitt eget parti, The Liberal Party, med på dette. Derfor ble forslaget avvist, men det var likevel ikke forgjeves. Forslaget ble brukt som en mal på det nye Home Rule-forslaget som ble fremmet i 1893. Dette forslaget ble også avvist.

Der den forrige fasen bestod av flere kriger og en økende polarisering mellom de innfødte irene og de nye protestantiske innflytterne, var det på 1800-tallet, til tross for noen opprør, særlig de politiske virkemidlene som var i hovedfokus. Der de tidligere hadde flere mislykkede forsøk på å få selvstendighet via krigføring, prøvde de nå å få selvstendighet ved bruk av det britiske parlamentet. Det var flere mislykkede forsøk på å nå gjennom politisk, men disse forsøkene smittet over på flere i befolkningen, og det ble stadig dannet nye grupper som kjempet for irsk selvstendighet (Susort, 2020). Men det ble også etablert motbevegelser.

Ulster Unionist Party ble stiftet i 1885-86 som en motreaksjon på Home Rule bevegelsen (Connolly, 1998, s. 562). Ulster Unionist Party startet en anti-katolsk koalisjon i det britiske parlamentet. Dette var med på å skape en større avstand mellom nasjonalistene og unionistene i Nord-Irland.

Likevel viser de politiske bevegelsene for nasjonalt selvstyre store fremskritt i denne epoken. Etter nesten 100 år med kjemping i de politiske kanalene, fikk Home Rule-bevegelsen støtte fra daværende statsminister William E. Gladstone. Riktig nok ble dette forslaget nedstemt begge gangene det blir fremmet, men bare det faktum at et slik forslag ble fremmet i Westminster viser hvor godt på vei irene var for å få gjennomslag på sin sak (Susort, 2020).

1900-tallet – Fra union til deling

Etter to mislykkede forsøk på å få Irish Home Rule gjennom det britiske parlamentet, blir forslaget endelig vedtatt i 1914. Til tross for at forslaget ble vedtatt i 1914, ble gjennomføringen av Home Rule satt på pause til første verdenskrig er over (Connolly, 1998, s. 246). I den første verdenskrigen deltok det mange irer og nord-irer. Grunnlaget til Storbritannias deltakelse i den første verdenskrigen var å sikre Belgias selvstendighet, dette var ganske ironisk med tanke på at de hadde et tilsvarende problem i sin egen bakgård, der Irland hadde kjempet for selvstendighet fra britene i over 100 år (Anderson & O'Dowd, 2005, s. 11).

IPP hadde blitt et stort parti mye på grunn av sin kjernesak Home Rule, men de tapte noe oppslutning da de godtok å sette Home-Rule-parlamentet på vent mens krigen foregikk (Rosland, 1999, s. 258). I 1916 gikk en gruppe irske republikanere til opprør og tok kontroll over sentrale veisamband og postkontoret i Dublin, der heiste de det irske flagget og erklærte irsk republikk (Rosland, 1999, s.260). Dette ble kjent som påskeopprøret, og det ble slått ned på med en gang av britene. Det var knallharde straffer for de som deltok. Britenes sterke reaksjoner på påskeopprøret gjorde at mange «på-kanten-nasjonalister» ble mer radikalisererte. Dette økte polariseringen blant irske befolkningen. Irske nasjonalister så på påskeopprøret som en inspirasjon til å drive geriljakrigføring mot britene (Anderson & O'Dowd, 2005, s. 13). Denne geriljaføringen mot britene er også noe man ser igjen under «the troubles».

Det politiske klimaet endret seg i løpet av første verdenskrig, og etter at krigen var avsluttet var Sinn Fein det største partiet. De hadde tette bånd til den militære styrken Irish Republican Army (IRA) som erklærte en selvstendighetskrig i 1919, der formålet var å drive den britiske

staten ut av Irland (Dixon, 2001, s.4). Denne krigen varte frem til 1921. Da ble det bestemt at Irland skulle deles opp i to deler. Det ble etablert en irsk fristat med selvstyre i den sørlige delen av øyen Irland, og store deler av Ulster-regionen nord øst i landet ble til det vi i dag kjenner som Nord-Irland. Både Nord-Irland og Irland fikk opprettet et parlament. Det ironiske med denne oppdelingen er at ikke bare det som senere blir til den irske republikken får selvstyre, også i Nord-Irland blir det et styresett tilsvarende Home Rule som irene hadde kjempet for i mange år (Connolly, 1998, s. 246). Dette var opprinnelig ment som en midlertidig deling av øya Irland. Grunnen til at landet ble delt slik det ble, var at store deler av befolkningen i Nord-Irland var unionister. I 1921 var rundt 1/3 av befolkningen i Nord-Irland katolikker, og 2/3 var protestanter.

Ved inngangen til denne epoken var man nærmere en selvstendig irsk stat enn man hadde vært på flere hundre år. Også denne epoken bar preg av mye politikk, men den var i motsetning til den forrige mye mer radikal (Susort, 2020). Det ble opprettet flere militære grupper, der IRA hadde den mest fremtredende rollen. IRA fikk mye av skylden for påskeopprøret, der de britiske reaksjonene mot opprørerne sørget for en radikalisering av mange irer. Påskeopprøret kom på en tid der mange nasjonalistiske irer og unionistiske irer var reist bort i krig. Ulster Division som var utplassert i Frankrike mistet mange medlemmer i slaget ved Somme rundt samme tid som en mindre gruppe republikanere gjorde opprør hjemme i Irland. Dette førte til at spenningen mellom unionistene og republikanerne innad i Irland eskalerte (Susort, 2020). Etter en epoke med mer vold og større radikalisering enn tidligere, satt man igjen med to nye land på øya Irland: Fristaten Irland og den britiske unionen Nord-Irland.

Oppsummering av den historiske konteksten

Både Jonathan Tonge og Paul Dixon er enige i at røttene til konflikten, som fører til deling av øya Irland, stammer tilbake til 1100-tallet. Begge mener det starter med engelskmennenes invadering av øyen Irland. Den religiøse biten av konflikten startet ikke før på 1500-tallet, da England ble reformert og protestantisk, samtidig som Irland forble katolsk. Både Tonge og Dixon trekker frem «plantation» som en svært viktig historisk grunn til hvorfor Irland ble delt på den måten som de ble. Fra et irsk historieperspektiv, tok myndighetene i England seg veldig til rette og bosatte skotske protestanter på det som hadde vært katolske irer sitt område.

Et Irland som allerede følte seg undertrykt, følte seg ikke bedre etter å ha mistet store deler av landområdene sine. Ikke overraskende førte dette til kriger, politiske mobiliseringer og opprør. Alt dette leder opp til en spenning innad i landet og mellom Irland og Storbritannia etter hvert som blir for stor (Susort, 2020). Dette kombinert med det styrkede fokuset på nasjonalstater og opprettelsen av mange nye stater i Europa etter første verdenskrig, gjør at Irland til slutt blir delt opp i en fristat og en britisk styrt del med et eget nord-irsk parlament (Anderson & O'Dowd, 2005, s. 11).

2.4 Nord-Irland etter delingen: konflikt og fredsprosess

Unionistene, ved Ulster Unionist Party (UUP), styrte Nord-Irland sammenhengene i perioden mellom 1921 og 1972 (Rosland, 2021, s. 83). Mot slutten av 1960-tallet ble det opprettet en nord-irsk borgerrettsbevegelse, der de klarte å mobilisere store folkemengder som protesterte mot diskrimineringen av den katolske befolkningen. Dette endte til slutt opp i en voldelig konflikt, som vi kjenner under navnet «the troubles». Denne voldelige konflikten førte til at det nord-irske parlamentet ble opphevet i 1972, og de britiske styresmaktene innførte direkte styre fra Westminster (Rosland, 2021, s. 83). Den paramilitære gruppen IRA var sentrale i «the troubles», og stod bak flere terrorangrep. Britene sendte også inn soldater til Nord-Irland. «Bloody Sunday» er kanskje den mest kjente enkelthendelsen i denne perioden. Her ble totalt 14 ubevæpnede mennesker skutt og drept av den britiske hæren (Walsh, 2000, s. 88). «The troubles» kostet over 3600 menneskeliv, og varte frem til fredsavtalen kom på plass i 1998 (Rosland, 2021, s. 83). Fredsavtalen også kjent som langfredagsavtalen (Good Friday Agreement), sørget blant annet for en ny demokratisk forsamling i Nord-Irland. Avtalen innebar også en avvæpning av IRA, løslatelse av paramilitære fanger og en reduksjon av britisk militært nærvær i Nord-Irland (Mustad, Madsen, Tvedt & Julsrud, 2022). David Trimble fra UUP og John Hume fra SDLP fikk Nobels fredspris for sitt arbeid for å få gjennom langfredagsavtalen. Denne avtalen fikk slutt på mesteparten av den voldelige konflikten, men de slet med å få den demokratiske forsamlingen til å fungere i praksis (Mustad, Madsen, Tvedt & Julsrud, 2022).

3. Sentrale aktører og hendelser under debatten

Dette kapittelet vil kort presentere de ulike politiske partiene som er sentrale i analysekapitlene. Hendelsene og markeringene som ble debattert vil også bli kort introdusert i dette kapittelet.

3.1 Aktørene

Sinn Fein

Sinn Fein er et republikansk parti som ble stiftet i 1905 (Melaugh, «Sinn Fein»). Ifølge CAIN ble Sinn Fein sett på som den politiske fløyen i IRA. CAIN er et nettbasert arkiv for konflikten i Nord-Irland, lokalisert ved University of Ulster. Dagens Sinn Fein oppstod som en følge av en splittelse av IRA i 1970. Noen år etter denne splittelsen begynte Sinn Fein å stille til parlamentsvalg. Gerry Adams var partiets leder fra 1983 til 2018. Sinn Fein har de siste årene hatt stor fremgang, og er i dag det største partiet i Nord-Irland. Partiet ledes av Mary Lou McDonald, som sitter i det irske parlamentet i Dublin. I Nord-Irland ledes partiet av Michelle O'Neill.

Alliance Party of Northern Ireland (APNI)

Alliance ble stiftet i april 1970. Oliver Napier og Bob Cooper var partiets første ledere. De er et moderat sentrumparti som tiltrekker seg stemmer fra middelklassen i begge «communities» i Nord-Irland. De støtter unionen med Storbritannia, men er ikke fremmed for samarbeid med den irske republikken (Melaugh, «Alliance Party of Northern Ireland»). Den sittende leder av partiet er Naomi Long.

Democratic Unionist Party (DUP)

Desmond Boal og Ian Paisley stiftet det unionistiske partiet DUP i september 1971. DUP tok over for Protestant Unionist Party. Formålet til DUP var å beholde Nord-Irland i den britiske unionen. DUP hadde en voldsom kampanje for at folket skulle stemme «nei» under folkeavstemningen angående langfredagsavtalen (GFA) i mai 1998. Denne mobiliseringen gav dem et stort «boost» på valgmaalningene, og de endte opp med 18% av stemmene i valget i juni i 1998. Dette fortsatte ved neste valg, og de ble det største partiet i den nord-irske forsamlingen i 2003. DUP sitt «nei» til GFA førte til at de fikk mange velgere fra UUP

(Melaugh, «Democratic Unionist Party»). DUP gikk imidlertid inn i en maktdelingsregjering med det republikanske partiet Sinn Fein i 2007. Arlene Foster var leder i partiet frem til 2021, da tok Jeffrey Donaldson over.

Social Democratic and Labour Party (SDLP)

SDLP ble opprettet i 1970. Her var Gerry Fitt første leder, men John Hume er en sentral skikkelse som kommer inn i dette partiet litt senere. SDLP var ett av to nasjonalistpartier i Nord-Irland på denne tiden, der Sinn Fein var det andre. SDLP støttet opp om sivil ulydighet, som blant annet å nekte å betale leie på offentlige boliger og de nektet å delta på konferanser (Melaugh, «Social Democratic and Labour Party»). I motsetning til Sinn Fein, støttet ikke SDLP bruk av voldelige virkemidler. SDLP var et stort parti på 1970- og 80-tallet, og de hadde en oppslutning på 20-25%. De var også sentrale i å overtale Sinn Fein til å få IRA med på våpenhvile. Etter fredsavtalen styrket imidlertid Sinn Fein seg på bekostning av SDLP.

Ulster Unionist Party (UUP)

UUP ble stiftet rundt 1885-1886 som en motreaksjon på Home Rule-bevegelsen som var på vei fremover i Irland. UUP hadde styrt Nord-Irland siden opprettelsen i 1921, og da det ble etablert nye unionistiske parti på 1970-tallet, ble UUP likevel sett på som det «offisielle unionistpartiet (Melaugh, «Ulster Unionist Party»). De kjempet for «ja»-siden i folkeavstemningen om langfredagsavtalen, men etter dette har de tapt sin posisjon som det største unionistpartiet til DUP. David Trimble var leder i UUP fra 1995-2005. UUP ledes i dag av Doug Beattie.

Traditional Unionist Voice (TUV)

TUV er et unionistisk parti som ble stiftet i 2007. De brøt ut fra DUP, som en følge av DUPs samarbeid med Sinn Fein (Melaugh, «Traditional Unionist Voice»). De er motstander av langfredagsavtalen. Partiet ledes av Jim Allister, som er det som man kan kalle en meget frittalende politiker.

3.2 Hendelsene i korte trekk

Som en følge av koronapandemien ble det lite markeringer som var ment for de store folkemengdene (Simpson, 2021). Blant annet måtte dronningen av Storbritannia avlyse sitt besøk som en følge av dårlig helse. Hun skulle opprinnelig delta i minnegudstjenesten i Armagh. Prins Charles og Prins William møtte opp på to ulike markeringer sammen med sine koner. Prins Charles var i Belfast City Hall for å markere 100-års jubileet. Det var her hans oldefar offisielt åpnet Nord-Irlands første parlament i 1921. Prins William dukket opp sammen med hertuginnen på Ulster University i Londonderry.

De sakene som skapte den største debatten var planleggingsfasen, hundreårssteinene, minnegudstjenesten og den planlagte belysningen av Belfast City Hall. I planleggingsfasen av markeringene var det britiske parlamentet involvert. Det ble også opprettet et historisk rådgivende panel, ledet av Lord Bew. Dette var et panel som besto av historikere og personer med ulik bakgrunn, dette for å få et best mulig historisk perspektiv. Det ble blant annet foreslått å sette opp en minnesstein utenfor Stormont-bygningen, dette førte til en god debatt mellom Sinn Fein og flere av de unionistiske partiene. Minnegudstjenesten i Armagh med fokus på historiske begivenheter gjennom Nord-Irlands hundreårige historie førte også til en god debatt mellom partiene. I forbindelse med minnegudstjenesten ble det også foreslått å lyse opp Belfast City Hall for å markere 100-årsjubileet for opprettelsen av Nord-Irland. Unionistene og den britiske regjeringen foreslo å lyse opp Belfast City Hall i blå og grønne farger. Dette førte til en opphetet debatt som engasjerte alle aktørene i denne oppgaven.

4. Sinn Fein

I denne analysen vil oppgaven gå i dybden på debatter og forslag til markeringer som engasjerte Sinn Fein. Hvordan Sinn Fein stiller seg til spørsmålet om det skal markeres eller ikke kommer også klart frem her. Oppgaven vil også ta for seg hvilken visjon Sinn Fein har for fremtiden til Nord-Irland, og hvordan de argumenterer og ordlegger seg for å få frem sin visjon.

4.1 Planleggingen av markeringene

Kearney utrykte Sinn Fein sin bekymring rundt eventuelle markeringer rundt 100-års jubileet før den offisielle invitasjonen kom. I et møte med Northern Ireland Office i juli samme år utrykte han partiets «seriøse bekymringer», og etterspurte mer informasjon på hvilke planer det britiske parlamentet hadde for 100 års markeringen (Kearney, 2020). Her understrekte han blant annet:

(...) the imperative for balance and representativeness of perspectives on any Historical Advisory Panel to be established (...) og kritiserte at den britiske regjeringen hadde produsert et dokument der målet ble sagt å være (...) to ‘celebrate’ partition (Kearney, 2020).

I brevet Kearney sendte etter møte, påpekte han også viktigheten av en balanse mellom de ulike sidene dersom det skulle bli opprettet et historisk rådgivende panel. Bruken av ordet «imperativ» viser at dette er noe som Sinn Fein ser på som helt avgjørende dersom et slik panel skulle bli opprettet. Lord Bew, Emeritus Professor i historie ved Queen’s University Belfast, ledet dette panelet (Young, 2020). Ifølge Bew fantes det «a range of perspectives and research interests» i panelet.

Sinn Fein var tidlig ute med å signalisere sitt synspunkt på markeringene. Og da den britiske regjeringen sendte ut et offisielt dokument 12. august 2020 der de formidlet sitt ønske om å markere at Nord-Irland ble 100 år (Kearney, 2020), stilte Sinn Fein seg kritiske til dette. Minister Declan Kearney responderte på denne måten:

There is nothing to celebrate regarding the lived experience of republicans, nationalists and democrats in the northern state. (...) On that basis Sinn Féin has declined the invitation to join the British government’s Centenary Forum (Kearney, 2020).

Declan Kearney sier det rett ut at dette ikke er noe som skal feires. Dette var også det han skrev i brevet til Brandon Lewis, minister for Nord-Irland i den britiske regjeringen, da Sinn

Fein avslo invitasjonen til å bli med i det regjeringsoppnevnte «Centenary Forum». Kearney prøver å få frem folkets negative erfaringer med Nord-Irland ved å bruke ordene «lived experience». Kearney sier altså at det ikke er noe å feire rundt den levde erfaringen til republikanerne, nasjonalistene og demokratene i den «nordlige staten». Ikke overraskende har han fokus på republikanerne og nasjonalistene først i og med at de er blitt nevnt før demokratene. En legger også merke til at han bruker ordet «northern state». Dette begrepet kan tolkes på flere måter. Den ene er at man ser på Nord-Irland som en nordlig stat i et «samlet Irland». En annen måte man kan tolke dette på, er at begrepet blir brukt for å delegitimere Nord-Irland som en nasjon.

Northern Ireland Centenary Forum hadde sin første møte i oktober 2020. Her kom det frem et forslag om å bruke £250,000 på markeringen. Sinn Feins gruppeleder i Causeway Coast and Glens Council, Leanne Peacock, responderte på forslaget på denne måten

(...) a proposal to spend over a quarter of a million pounds on projects to 'celebrate' the Centenary of partition is nothing short of a Unionist vanity project and is treating ratepayers of the area with total contempt. (Peacock, 2020)

Som sin partifelle Declan Kearney bruker hun anførselstegn på «celebrate». Det viser tydelig hva Sinn Fein mener om markeringene. Videre karakteriserer hun det som «nothing short of a Unionist vanity project». Dette kan oversettes til «intet mindre enn et unionistisk forfengeligheitsprosjekt». Hun sier altså at unionistene feirer 100-årsjubileet for å sette seg selv i et godt lys. At noe er forfengelig vil si at det er overdrevent og ekstra tilgjort. Dette er et negativt ord, som står i stil med resten av sitatet, blant annet formuleringen: «Treating ratepayers of the area with total contempt». Peacock mener at skattebetalerne blir behandlet med total forakt. I et land med en så delt folkegruppe som Nord-Irland, er det sterke ord å si at «skattebetalerne» blir behandlet med total forakt, og formuleringen dekker over at en betydelig del av befolkningen faktisk ønsker å markere jubileet. Hvem mener Peacock er «skattebetalerne»? Hvem sine perspektiv er hun opptatt av?

It is unacceptable in this uncertain financial climate that the unionist bloc on Causeway Coast and Glens Council want to further burden ratepayers to the tune of over a quarter of a million pounds to ‘celebrate’ the highly divisive centenary of the partition of the island. (...) This council has been through one financial crisis after another in recent years and have this year seen the highest rates hike of any council in the north this year. (...) This council must recognise that nationalist and republican ratepayers see no cause for celebration of the centenary of partition (Peacock, 2020).

Peacock fortsetter å bruke det økonomiske argumentet mot en feiring av Nord-Irland. Her trekker hun frem at befolkningen har vært gjennom den ene finanskrisen etter den andre de siste årene, og at det som en følge av dette ikke vil være lurt å belaste skattebetalerne enda mer ved å bruke penger på å feire et «highly divisive centenary of the partition of the island». Altså en «svært splittende» 100-årsmarkering av «delingen av øyen». Språket til Sinn Fein begynner å bli ganske tydelig. Det er ikke til å misforstå hva deres tanker er rundt eventuelle markeringer. Til slutt spesifiserer hun hvilke skattebetalere hun er bekymret for. Peacock snakker på vegne av de nasjonalistiske og republikanske skattebetalerne.

4.2 Michelle O’Neills perspektiver på Nord-Irland og 100-årsjubileet

11 desember 2020 kom nestleder i Sinn Fein, Michelle O’Neill, med en uttalelse på Queens University angående 100 års markeringene som nærmet seg. Allerede i åpningen av talen etablerer hun de overordna rammene rundt de 100 årene Nord-Irland har eksistert.

During the course of this decade, from 2012 to 2022, we are marking the centenaries of seminal events which have shaped modern Irish history over the past century. (...) These events have too defined our relationship with Britain over the past 100 years. It is a relationship that has been characterised by colonialism, partition and political division- towards peace, reconciliation and renewed co-operation. 2020 has marked the anniversaries of much darker times (O’Neill, 2020).

O'Neill starter kunngjøringen sin ved å peke på at det i perioden 2012-2022 har vært mange hendelser i irsk historie som har hatt 100 års jubileum. Allerede her ser vi implisitt hvilket synspunkt hun har, da hun bruker ordet «irsk historie» til å beskrive Nord-Irlands historie. Hun trekker frem konkrete hendelser som opprettelsen av «Black and Tans», en paramilitær styrke som ble sendt til Irland av den britiske statsministeren under den irske uavhengighetskrigen. O'Neill trekker også frem drapet på Sinn Fein politikeren Tomás Mac Curtáin, og hans etterfølger Terence MacSwiney som døde etter en 74 dagers sultestreik i fengsel i 1920. Dette har vært med på å forme den moderne irske historien, hevder hun. Hun mener også at dette er hendelser som har vært med på å definere Irlands forhold til Storbritannia de siste 100 årene. Et forhold som har basert seg på «kolonialisme, deling og politisk splittelse». Splittelse, eller «partition», er et ord som er gjentakende i alle Sinn Fein sine taler om opprettelsen av Nord-Irland. O'Neill peker også på et forhold basert på «kolonialisme». Det britiske riket var på sitt største i årene rundt opprettelsen av Nord-Irland, og i motsetning til de fleste andre landene som var under britisk styre, er Nord-Irland fortsatt en del av Storbritannia.

O'Neill fortsetter med at unionistene vil velge å finne en måte å markere disse begivenhetene på en måte som de føler er passende - «Unionism will choose to mark these events in a way in which they see fit. And, unsurprisingly, the British government has proposed it should be an occasion for celebration» (O'Neill, 2020). Det er en ganske direkte tone rettet mot unionistene, og at det framstilles som de nærmest bare tar seg til rette og kommer til å feire dette akkurat slik som de selv ønsker. Det indikeres mellom linjene at de gjør dette uten å ta hensyn til andre enn seg selv. Hun følger opp med å understreke nasjonalistenes perspektiv: «nationalism, however, will see it differently. For Irish republicans and nationalists, there will be no celebration of the partition of our country. It has failed the people across this island» (O'Neill, 2020). Dette er sterke og veldig splittende ord. Vi kommer tydelig inn på konstruksjonen av «oss» og «dem» her. I likhet med sine partifeller Peacock og Beattie, formulerer hun seg på en måte der hun snakker for en hel gruppe. Hun sier rett ut at folket på denne øyen har blitt sviktet. Med øyen menes nok hele Irland. Dette er et folk som ifølge O'Neill har opplevd diskriminering og statlig undertrykkelse i flere generasjoner «Discrimination and state repression were the lived experience for successive generations» (O'Neill, 2020). Og som en følge av dette, vil det ikke være aktuelt med noen feiring av «delingen av øyen» for republikanerne og nasjonalistene.

Michelle O'Neill følger videre opp med at unionistene har et annet narrativ, og en annen «lived experience». Hun fortsetter med å trekke inn de mange viktige historiske hendelsene i årene 1912-1922, og hvilken konsekvens de har hatt for dagens Irland.

The bottom line is that partition did not have an upside. It created an exclusionary 'Orange State', the consequence of which was political conflict. However, these historical events and experiences will be placed in their contemporary context. The political, social and cultural consequences of what happened during the decade 1912 to 1922 continue to reverberate throughout this island to this day (O'Neill, 2020).

Ifølge O'Neill er dette en union som ble opprettet uten at det var en eneste fordel med den, og hun hevder at disse historiske hendelsene fortsatt gir gjenlyd over hele øya den dag i dag. Dette poenget beviser hun for så vidt selv, ved å bruke ord som «the partition did not have an upside». Dette er et veldig ensidig perspektiv, og i en så delt befolkning er det utenkelig at den unionistiske delen av innbyggerne tenker det samme. For å forsøke å vise at også stemmer fra Storbritannia anerkjenner problemene opprettningen av Nord-Irland skapte, legger hun til:

It's worth noting that the British monarch, during a visit to this island a number of years ago, acknowledged that 'with the benefit of historical hindsight, we can all see things which we would wish had been done differently, or not at all (O'Neill, 2020).

Desember 1920 markerte 100 år siden lanseringen av «Government of Ireland Act», en lov vedtatt i det britiske parlamentet som førte til opprettelsen av Nord-Irland. Om dette sier O'Neill:

And in this month 100 years ago, the Government of Ireland Act was enacted in the Westminster parliament, forcing partition on Ireland. The Government of Ireland Act

came into force on May 21st 1921. And the British King, George the fifth, convened the then parliament in Belfast City Hall the following month, with James Craig becoming Prime Minister of the Northern State (O'Neill, 2020).

Michelle O'Neill bruker her uttrykket «forcing partition on Ireland». Det hun mener her er altså at det britiske parlamentet kommer med en lov som tvinger frem en deling av Irland. Igjen er ord som «tvang» og «deling» brukt for å skape et negativt bilde av situasjonen. Kong George V innkalte unionisten James Craig fra det daværende parlamentet i Belfast, og gjorde han til statsminister av den «nordlige staten». Begrepet «Northern State» går igjen i talene til flere av politikerne i Sinn Fein når det er snakk om Nord-Irland. Dette er en bevisst ordbruk som er med på å delegitimere Nord-Irland som nasjon. Når hun sier «Northern State» i denne sammenhengen, får leseren inntrykk av at Nord-Irland primært er en geografisk del av øyen Irland, og ikke en legitim stat.

I talen bruker O'Neill fortiden til å se fremover på hvordan hun mener fremtiden for det irske folket kan bli bedre:

And while we try to heal the wounds of the past, we must also live and strive in the present, and look to the future together. The peace process and the Good Friday Agreement have created an alternative to conflict. The Good Friday Agreement has provided a peaceful democratic pathway to Irish Unity, which I believe will become a reality during this decade. The constitutional future rests on the principle of consent, as set out in the Good Friday Agreement (O'Neill, 2020).

Hun peker på at «vi» må se mot fremtiden sammen. Her prøver hun å være mer samlende, og det er tydelig at hun her prøver å appellere til både den republikanske og den unionistiske siden. Hun peker på langfredagsavtalen som en god ting, der man har fått et alternativ til konflikten. O'Neill får også frem at denne avtalen er med på å skape en fredelig demokratisk vei mot et samlet Irland. Videre trekker hun frem forskjellene på dagens valgte forsamling, «the Northern Ireland Assembly», kontra den tidligere forsamlingen som utgjorde det nord-irske parlamentet på Stormont:

Today's Assembly is unrecognisable from the previous iterations of the old Unionist regime at Stormont. Today, the Executive is formed by, and is representative of all, the people in the North. That is the difference to the failed regimes that went before (O'Neill, 2020).

Dagens forsamling er «ugjenkjennelig» fra de tidligere «unionistregimene». Det politiske bildet i Nord-Irland har siden opprettelsen vært preget av en sterk unionistisk-dominert styring, men som nevnt tidligere i oppgaven har trenden gått mer mot en 50-50 fordeling av mandater fra den republikanske og unionistiske siden i dag. Derfor er det ikke overraskende at O'Neill er mer fornøyd med hvordan dagens forsamling er kontra hvordan det var før. Hun peker også på at dagens forsamling er representativt hele folket i «Nord». Det er verdt å legge merke til at hun i veldig sterk grad legitimerer det nåværende nord-irske parlamentet og den nord-irske regjeringen, men samtidig bruker de delegitimerende begrepene «Nord» og «Northern State», og unngår å bruke det offisielle navnet om enheten Nord-Irland. Talen hennes er imidlertid mye mer positiv om fremtiden enn fortiden, og det er tydelig hvem hun skylder på for republikanernes «dårlige opplevelse» de siste 100 årene.

Trass i hennes positive fremheving av det nord-irske parlamentet og maktodelingsstyret i Nord-Irland, har Michelle O'Neill likevel fortsatt også fokus på å samle øyen Irland til en felles stat:

The once monolithic unionist majority has gone. And, the notion of a perpetual unionist majority – the very basis of partition – has too gone. And, like Brexit, there was, and is, no good partition. It cannot be sugar coated. So, the objective reality that partition rests at the heart of many of our divisions here in the north, and between Britain and Ireland, cannot be ignored (O'Neill, 2020).

Her peker hun på at det unionistiske flertallet i nord, som var selve grunnlaget for opprettelsen av Nord-Irland, eller delingen av Irland slik hun presenterer det, ikke eksisterer lengre. Som nevnt tidligere er blokkene republikanere/nasjonalister og unionister omtrent like store.

O'Neill bruker dette argumentet i sitt ønske om et samlet Irland. Hun mener at det faktum at befolkningen har endret seg så mye i løpet av de 100 årene, ikke kan bli ignorert, og at spørsmålet om irsk gjenforening har fått en ny dynamikk etter Brexit. I talen trekker hun også paralleller mellom delingen av Irland og Brexit.

Brexit has exposed the undemocratic nature and failure of partition in Ireland and it has created the biggest constitutional crisis for unionism in a century. (...) The circumstances of Brexit have created new political, social and economic uncertainties for Ireland and Britain. But significant new realities and opportunities have also emerged (O'Neill, 2020).

Ifølge Michelle O'Neill var delingen av Irland en feilet politikk, på lik linje med Brexit. Hun fortsetter med å si at Brexit har avslørt hvor udemokratisk og hvilken fiasko delingen av Irland og opprettelsen av Nord-Irland faktisk var. Det er veldig sterke begrep i sving her, som «udemokratisk» og «fiasko». Fra å prøve å være samlende tidligere i talen, går O'Neill her over til å være mer konfronterende og splittende. Her kommer vi igjen inn på ulike narrativ og opplevelser og framstillinger av historien. O'Neill mener at Brexit er den største konstitusjonelle krisen for unionismen på et århundre. Hun peker også på at dette har ført til en ny politisk, sosial og økonomisk usikkerhet for Irland og Storbritannia. Til tross for dette ser hun betydelige nye muligheter som har oppstått som en følge av dette. Økonomi er noe Sinn Fein tidligere har brukt som et argument mot å markere 100-års-jubileet av Nord-Irland, her bruker hun økonomi og Brexit som et implisitt argument for å samle Irland til en stat igjen:

I see no contradiction in declaring and delivering on our firm commitment to power sharing with unionism in the Stormont Assembly, while also initiating a mature and inclusive debate about new political arrangements which examine Ireland's future beyond Brexit.

Similarly, there is no contradiction in unionism working the existing constitutional arrangements while taking its rightful place in the conversation about what a New Ireland would look like (O'Neill, 2020).

Michelle O'Neill fortsetter her sitt argument for å samle Irland til en stat på en mye mer inkluderende måte. Her inviterer hun unionistene til en moden og inkluderende debatt rundt et nytt Irland. Hun sier at det ikke er noen motsetning mellom det å være unionist, og samtidig delta i samtalen rundt «Nye Irland». Dette høres på papiret veldig samlende og inkluderende ut, men det store spørsmålet vil jo være hvordan dette vil fungere i praksis. Det er flere langt mer radikale på både den nasjonalistiske og den unionistiske siden, vil de klare å enes om en felles vei? Likevel er dette en tydelig endring sett ut ifra hvordan debatten har vært tidligere. I dag er det nesten like mange nasjonalister og unionister i Nord-Irland; skulle Nord-Irland blitt slått sammen med Irland, ville dette forholdet vært helt annerledes, og unionistene i et lite mindretall. Hvordan ville den politiske debatten vært da? Ville unionistene fortsatt fått seter i regjeringen?

O'Neill forsøker stadig å snakke på vegne av «oss». Nå fortsetter hun i en mye mer fremtidsrettet og optimistisk retning:

We can do this while maintaining our independent distinct political identities and working in the best interests of all of the people. Today, we are not only witnessing the realignment of Irish politics on this island, we are shaping it. We are entering a decade of opportunity where the freedom to choose our own future will be decided by the people on this island alone (O'Neill, 2020).

Her er det et forsøk på både forsoning, og et forsøk på å forsterke gruppefelleskapet blant mottakerne. Det er «vi kan gjøre dette», «vi er ikke de eneste som ser dette», «vi er med på å skape endringen». Dette er et veldig åpenbart forsøk på å prøve å snakke for alle, men man kommer igjen over til spørsmålet: Hvem er egentlig «vi»? O'Neill henviser også til langfredagsavtalen ved å si at det til slutt er folket på øyen som bestemmer over sin egen fremtid. En slik uttalelse kan vise til at det er ønske om en folkeavstemning i nærmeste

fremtid vedrørende irsk selvstendighet. Det er ganske tydelig at hennes ønske er å få i gang samtaler med unionistene angående sammenslåing av republikken Irland og Nord-Irland.

We can continue arguing over the past throughout 2021. (...) Or, we can choose a different discourse by beginning a new progressive conversation about how our divided traditions can share a future of opportunity on this island. (...) To begin mapping out an agreed future together (O'Neill, 2020).

Ved å bruke ordene «we can continue arguing» fremstår hun og Sinn Fein implisitt som de gode, som har riktig og sitter på de konstruktive løsningene til problemene. Samtidig viser sitatene over at de ønsker å fremstå som inviterende og åpne. O'Neill anerkjenner også at befolkningen i Nord-Irland har ulike tradisjoner, men gir likevel «de andre», unionistene, muligheten til å bli med i diskusjonene rundt hvordan de skal dele en fremtid på øyen.

Når det kommer til argumenter for og imot markeringen av 100 års jubileet er Michelle O'Neill klar på at hun ikke ønsker et 2021 preget av splittelse og bitterhet (O'Neill, 2020). Der de andre politikerne i Sinn Fein har vært tydelige på at de ikke ønsker noen form for markering, kommer O'Neill med eksempler på hva man heller burde gjort, og hvorfor man heller burde gjøre nettopp dette.

As we approach the centenary of partition, I am advocating for one where republicanism, and unionism, and others, contribute to a national conversation. (...) What we want to do is have a political conversation that asks the question, is there something better for all of us on this island? (...) Let us not refight battles of the past. It is time to bring people together. We can open doors and. We can let this future in. We must give people hope, and our young people opportunity. None of us own this debate. It is time to hear all voices (O'Neill, 2020).

Michelle O'Neill sitt ønske for 100-års-markeringen av «splittelsen av øyen» er at de ulike partene, republikanerne og unionistene, setter seg ned og diskuterer fremtiden til øyen Irland.

Hennes argument for dette er at man ved å feire historiske hendelser, vil rippe opp i gamle sår. Fra O'Neill sitt ståsted vil man heller samle folket ved å tenke på fremtiden og lete etter løsninger som er bedre for «alle» på øyen. Hun appellerer også til de yngre velgerne, ved å si at man må gi de unge «håp» og «muligheter». Dette er som mange av de andre utsagnene hennes fra talen, et forsøk på å inkludere begge sider av saken. Det vil nok likevel bli sett på som radikalt å erstatte 100 års markeringer med en politisk samtale mellom republikanerne og unionistene om en felles ferd i fremtiden. Spesielt da agendaen til Michelle O'Neill og Sinn Fein er å samle Irland til en felles stat, noe som bryter helt grunnleggende med unionismens politiske prosjekt.

4.3 Sinn Fein og debatten rundt selve markeringene

Sinn Fein har ikke vært like markante som sine motparter når det kommer til debattene rundt selve markeringene etter at programmet for markeringene ble offentliggjort. Men de har markert seg på en litt annen måte ved å forsøke å stoppe ulike vedtak om markeringer i forskjellige bystyrer. Ciaran Beattie, bystyremedlem for Sinn Fein brukte blant annet COVID-19 som argument for å dempe markeringene. Han mente at man burde ta feiringen av «delingen» online, på samme måte som man måtte feire Irlands nasjonaldag St. Patricks Day virtuelt grunnet pandemien (Beattie, 2021, 22. januar).

Når det kommer til forslaget om å lyse opp Belfast City Hall, er Beattie veldig klar på hvorfor partiet la ned veto mot dette:

The Decade of Centenary's programme has a core basic principle, balance. The addition of this late request would create an imbalance in providing exclusively for a Unionist viewpoint and without the space for any counter-narrative (...) The motivation to illuminate Belfast City Hall to celebrate partition is entirely political and triumphalist, it would have an adverse impact on those from an Irish nationalist background in the city (Beattie, 2021, 21. oktober).

Ciaran Beattie går inn på det samme tema som Michelle O'Neill er opptatt av i sin tale, nemlig hvordan det dominerende unionistiske narrativet om feiring av Nord-Irland gjør at andre ikke får rom til å komme med sin egen fortelling om hvordan man har opplevd historien. Beattie presiserer også det med balanse. Det gjør han både eksplisitt i sitt utsagn om belysningen, men han nevner det også implisitt når han trekker paralleller mellom St. Patricks Day og 100-årsjubileet. Der viser han at det er veldig viktig for Sinn Fein og nasjonalistene at de skal «få like mye som de andre». Dette kan virke litt motstridende, da Beattie og hans parti er imot all form for feiring av 100-årsjubileet, men samtidig ønsker å få markert det som de selv mener er viktige historiske hendelser i deres fortelling om Nord-Irland.

Sinn Fein la også ned veto mot hundreårssteinene. Sinn Fein MLA Conor Murphy forklarte vetoet slik:

Unfortunately, the proposed stone has been designed and commissioned by representatives of one tradition and reflects only one political perspective (...) In that sense the centenary stone proposal is symbolic of the past failures of political unionism and of this state. Those past failures are certainly not a template for the future and for this reason Sinn Féin does not agree to the proposed centenary stone (Moriarty, 2021).

Murphy bruker samme argumentasjon som Beattie, og peker på det han mener er en ubalanse i markeringene av 100-årsjubileet. Han forsøker heller ikke på noen som helst måte å være forsonende, noe han får klart og tydelig frem i sin uttalelse ved gjentakende bruk av ordet «fiasko» i sin beskrivelse av det unionistiske styret som har vært i Nord-Irland.

Sinn Fein er veldig klare på at dette ikke er noe å markere. De tar tidlig et tydelig standpunkt mot det de kaller å «feire delingen». Et av hovedargumentene deres er at man ikke skal bruke statlige midler på noe som ikke gagnar hele befolkningen. Det unionistiske partiet DUP har et annet syn på dette.

5. DUP – Democratic Unionist Party

I dette kapittelet vil vi gå i dybden på hvordan det unionistiske partiet DUP debatterer rundt markeringene av 100-årsjubileet. Her kommer vi også nærmere inn på planleggingen av markeringene sett gjennom unionistiske øyne. Debatten rundt noen viktige utvalgte markeringer, og DUPs nye leder Sir Jeffrey Donaldsons visjon for fremtiden til Nord-Irland vil også bli presentert her.

5.1 Planleggingen av markeringene

I prosessen rundt planleggingen av 100 års markeringen, var det ekstrem høy temperatur i rådsmøtet i Armagh City, Banbridge og Craigavon Borough Council. Ordfører Stephen Moutray (DUP) mente blant annet at man burde være flau over innholdet som var presentert i rapporten som skulle presentere planene for 100-års-markeringen. Et av hovedproblemene han peker på, er at det kun var budsjettet med £60 000 til markeringen (Belfast News Letter, 2020, 12. november).

Gruppeleder for DUP, Mark Baxter, får også tydelig frem hva han er misfornøyd med i denne rapporten. Han formulerer seg litt mer avbalansert, og sier at rapporten er skuffende, og at den ikke står i stil med hva han føler de har blitt lovet for markeringen. Baxter får frem dette ved å stille det retoriske spørsmålet om han kanskje har gått glipp av de siste møtene til arbeidsgruppen som omhandler markeringene (Belfast News Letter, 2020, 12. november).

This paper has come back totally metamorphosed from what was discussed at the working group (...) Where is any information about community grants? Where is the mention of the fireworks display and where is the mention of any legacy projects? (...) We had agreed that this should be about a celebration of local figures, yet there is no mention of Lord Craigavon in the report (Belfast News Letter, 2020, 11. november).

Ifølge Baxter var rapporten om hvordan markeringen skulle forgå helt forvandlet i forhold til hva de ble enige om i planleggingsmøtene. Han bruker det sterke begrepet «totally

metamorphosed» som gir leseren en følelse av at rapporten er blitt helt endret uten DUP sitt samtykke. Baxter peker også på hva han ønsker skal være med i markeringene, deriblant økonomiske tilskudd til lokalsamfunnet, fyrverkeri og minnearveprosjekter. Det han ikke sier noe om eksplisitt, er hvilke grupper som skal få samfunnstilskudd. Hans unionistiske syn kommer godt frem når han konkret peker på manglende omtale av Lord Craigavon (James Craig) i rapporten. Lord Craigavon blir sett på som grunnleggeren av Nord-Irland, og var landets første statsminister (Madsen, 2022).

Mark Baxter er også misfornøyd med budsjettet som er presentert, og sier følgende: «Put it up to £120,000, it is key that we get the community involved» (Belfast News Letter, 2020, 11. november). Han ønsker altså en dobling av budsjettet, og mener at det må til for å kunne få involvert samfunnet i minnesmarkeringene. Baxter bruker ordet «community», og en får følelsen av at han tar det som en selvfølge at dette er minnesmarkeringer som vil appellere til hele samfunnet. Da kommer vi inn på spørsmålet om hvem han definerer som samfunnet og «folket». Dette kommer vi mer inn på i oppsummeringskapittelet.

Baxter fokuserer sterkt på at «innholdet i rapporten ikke samsvarer med stemningen på møtet», og foreslår at man skal nekte å godta rapporten, og heller sette seg ned igjen og «reflect what members actually said in the working group» (Belfast News Letter, 2020, 11. november). Dette viser tydelig hvor mye minnesmarkeringene betyr for Mark Baxter og DUP. Han får også støtte fra sin partifelle Stephen Moutray.

We are the second biggest council area in Northern Ireland and there is a lot to be proud of over the last 100 years. (...) I really think the officers should be embarrassed by this report. (...) It does not reflect what happened in the meeting and I support councillor Baxter's proposal entirely (Belfast News Letter, 2020, 11. november).

Mark Baxter fikk gjennomslag for sitt ønske om å samle gruppen igjen for å endre på rapportens innhold, og rådets leder for turisme, kunst og kultur, Brian Johnston, beklaget (Belfast Newsletter, 2020, 12. november).

5.2 Debatten rundt minnegudstjenesten i Armagh

En av markeringene på programmet var en gudstjeneste i Armagh som skulle markere hundreårsdagen til opprettelsen av Nord-Irland. Sinn Fein annonserte at de kom til å boikotte denne. Michael Higgins, president i republikken Irland, var også en av de inviterte. DUPs rådmann i Strangford, Peter Weir, skrev da til president Higgins og spurte om de også skulle avvise alle minnesmarkeringene (Weir, 2021).

If President Higgins is officially snubbing NI Centenary events, I have urged him to think again. This island has been living through a decade of centenary milestones. At every stage unionism has engaged positively and sought to use such events to advance reconciliation and peace (Weir, 2021).

Peter Weir prøver å få frem hvor viktig det er at hele øyen Irland er med på minnesmarkeringene. Han spiller på det historiske ved å trekke frem at øyen gjennom det siste ti-året har hatt mange ulike 100års-markeringer. Deretter blir det mer kontroversielt. Weir mener at unionistene har vært positive på alle stadier, og at disse markeringene er blitt brukt for å fremme forsoning og fred. Nasjonalistene har derimot stått for en mindre forsonende politikk, mener Weir.

It is narrowminded and deeply disappointing that Sinn Fein and the SDLP have vetoed almost every publicly funded initiative to mark Northern Ireland's centenary. They even vetoed the placement of a centenary stone in Parliament Buildings even though it was being gifted by unionist MLAs (Weir, 2021).

Han bruker altså begrep som «transsynt» og «svært skuffende» for å få frem sin frustrasjon rundt Sinn Fein og SDLP sine boikotter av nesten alle offentlig støttede minnesmarkeringene. Weir argumenterer også for at de to nevnte partiene har lagt ned veto imot forslag som er gratis, og gitt som gave; deriblant minnesteinene i parlamentsbygningen, som var gitt i gave

av unionistiske rådmenn. Weir retter også kross kritikk mot den politiske ledelsen i den republikken Irland, og sier følgende:

For such high office in the Republic of Ireland to join Sinn Fein and the SDLP in boycotting centenary events speaks volumes about that country's commitment to reconciliation and progress (Weir, 2021).

Peter Weir avslutter sin uttalelse på en ganske kraftig måte. Det virker som han prøver å sette republikken Irland i bås med de nordirske partiene Sinn Fein og SDLP, og mener boikotten viser at regjeringen i republikken ikke er interessert i forsoning og utvikling. Partileder i DUP, Sir Jeffrey Donaldson, hadde en mye mer forsonende tone rettet mot den irske presidenten:

Perhaps the president will have the opportunity to actually see down and watch this service, and perhaps see what it was truly about (...) It's not about politics, it's not about one side gloating or in any way seeking to be overbearing on the other, but actually all of us coming together to reflect (...) I hope we have learned lessons from today, that we will reflect upon in the future (Inverness Courier, 2021, 21.oktober).

En ser en tydelig forskjell i fremtoningen til Weir og Donaldson. Sir Jeffrey Donaldson virker mye mildere og nesten litt tryglende i sin uttalelse. En ser klart at Donaldson prøver å selge inn feiringen som noe upolitisk, en tolkning som bryter med Sinn Fein og den irske presidentens argumenter for hvorfor de vil boikotte gudstjenesten.

5.3 Debatten rundt finansieringen av hundreårsjubileet og hundreårssteinene

I desember 2021 ble det uttrykt klar misnøye fra DUP rettet mot Stormont's Department for Communities (DfC). Grunnen til denne misnøyen var det DUP så på som manglende finansiering og støtte for å markere hundreårsjubileet for Nord-Irland (Madden, 2021). Det blir trukket frem flere konkrete forslag til markeringer, som ble blokkert på politisk nivå, deriblant planene om å lyse opp Belfast rådhus, og hundreårssteinene ved Stormont-bygningen. Begge disse ble stoppet av at Sinn Fein la ned veto. Rådsmann Stephen Dunne ba

Communities Minister Deirdre Hargrey, politiker i Sinn Fein, om detaljerte opplysninger angående budsjett rundt hundreårsmarkeringen. Her viser det seg at DfC ikke har bevilget noen midler, men at den britiske regjeringen har satt av 3 millioner pund til markeringene (Madden, 2021). Da reagerer Dunne på denne måten:

Even a complete philistine would have felt shamed into allocating a few pounds towards the centenary but not this Culture Minister (...) The centenary year of Northern Ireland in 2021 has been an opportunity to focus on our very rich culture and heritage, our local sports stars who have, and continue to excel on the global stage, our literature, and our entertainment personalities. All these fit within the remit of the minister's department (Madden, 2021).

Dunne legger ingenting mellom, og går rett i angrep på kulturminister, Deirdre Hargrey fra Sinn Fein. Han bruker ord som «philistine», og «shame» for å beskrive sine følelser over DfC sin manglende finansiering av hundreårsmarkeringen. Videre argumenterer Dunne for hvorfor det er så viktig å få markert dette på en skikkelig måte. Han peker på muligheten hundreårsjubileet gir Nord-Irland til å få vist frem den «svært rike kulturen og arven» som landet har. Dunne nevner riktignok ingen konkrete eksempler på denne «kulturen» og «arven». Landets idrettsstjerner, underholdningspersonligheter og litteratur trekkes imidlertid frem som viktige ting å trekke frem i markeringen.

Dunne fortsetter å trekke frem hvor bra nord-irske personer har gjort det rundt om i hele verden. Han bruker ideen om den nord-irske «stoltheten» som virkemiddel her. Dunne prøver å få frem hvor suksessfulle Nord-Irland har vært de 100 årene de har eksistert. Det blir nesten fremstilt som en slags seiersfortelling, som legger opp til at det er en selvfølge at man skal feire dette. Stephen Dunne mener dette går inn under Stormont's Department for Communities område, og derfor reagerer han på den måten han gjør når de velger å ikke gi midler til hundreårsmarkeringen. «The minister talks about respecting the traditions in Northern Ireland but evidently these statements are just hollow words» (Madden, 2021). Dunne avslutter med et direkte frontalangrep rettet mot kulturminister Hargrey. Her sier han eksplisitt at hun snakker mye om å respektere «tradisjonene» i Nord-Irland, men at det kun er tomme ord.

Implisitt kan sitatet tyde på at han vil frem til at hun kun er ute etter å respektere sine egne tradisjoner.

Etter at Sinn Fein sa nei til hundreårssteinene ved Stormont, gikk noen av de unionistiske lederne sammen og kom med en felles uttalelse. Her skrev de blant annet:

We are dismayed by the refusal of the commission to permit this project, which would not have cost the public purse as our respective parties and MLAs were committed to funding it (...) The refusal arises from the shameful exercise of a veto by Sinn Fein. (...) Yet, this is the party that talks most about respect for all communities, but when a modest proposal was made on behalf of the wider unionist community, it was callously vetoed (Madden, 2021).

I uttalelsen sier de at de er «forferdet» over Sinn Fein sitt veto mot hundreårssteinene. De er også sinte fordi de mener at dette ikke ville kostet skattebetalerne noen penger, ettersom alt var finansiert av partiene og rådsmedlemmene. Nok en gang bruker unionistene ordet «skammelig». Her er det Sinn Fein sin «skammelige» bruk av vetorett som trekkes frem. Unionistene sier også at Sinn Fein snakker mye om å ha «respekt for alle samfunn», og at et slikt veto rettet mot 100-årsmarkeringen er manglende respekt mot det unionistiske samfunnet. Den samlende unionistgruppen mener at dette var et forslag av den «beskjedne» typen, og måten de fremstiller avslaget på, kan tyde på at de er overrasket over at et så «mildt» forslag ble avslått

Denne felles uttalelsen fra de unionistiske partiene og Stephen Dunne sin uttalelse rettet mot Deirdre Hargrey har flere likhetstrekk. Begge peker på manglende respekt fra den andre siden, i dette tilfellet Sinn Fein i begge saker. Der Stephen Dunne sier det rett ut at Sinn Fein sitt snakk om «respekt for alle tradisjoner» kun er tomme ord, er den felles unionistiske uttalelsen litt mer implisitt, og de legger det mer mellom linjene. Selv om det ikke er noen tvil om at felles uttalelsen også er ganske eksplisitt, spesielt når det kommer til manglende respekt fra «den andre siden».

5.4 Debatten rundt belysningen av Belfast City Hall og Stormont-parlamentet

Belysningen av Belfast City Hall ble ikke gjennomført på grunn av formell feil, og partiene klarte ikke å komme til enighet. Dette førte til at Brian Kingston i DUP anklaget Sinn Fein for å vise null respekt ovenfor den unionistiske identiteten (Leebody, 2021).

Despite Sinn Fein using "call-in" to prevent the lighting of City Hall this eve for NI Centenary, the DUP will continue to push for this to be done on nearest possible date (...) SF [Sinn Fein] show no respect for the Unionist identity nor the democratic wishes of the Council & the people of NI (Leebody, 2021)

I likhet med sin partifelle i DUP, Stephen Dunne, mener Brian Kingston at Sinn Fein viser null respekt. Kingston trekker det likevel enda lengre, da han mener at Sinn Fein er respektløse mot hele den unionistiske identiteten og de demokratiske ønskene til «folket» i Nord-Irland. Han tar på seg rollen som talsmann for hele befolkningen, og forteller det han selv mener er det beste for «alle» i Nord-Irland. Som i dette tilfellet er å markere 100-årsjubileet for opprettelsen av Nord-Irland ved å lyse opp Belfast City Hall. Dette er ikke den saken som engasjerer DUP sterkest i debatten om hundreårsmarkeringene, men uttalelsene viser likevel at dette er en viktig sak for DUP.

5.5 Visjoner for Nord-Irland i innsettelsestalen til Sir Jeffrey Donaldson

Midt i debatten rundt hundreårsmarkeringene, ble Sir Jeffrey Donaldson innsatt som ny leder i DUP. I likhet med leder av Sinn Fein, Michelle O'Neill, la Donaldson frem sine fremtidsvisjoner for partiet og Nord-Irland. I motsetning til O'Neill og Sinn Fein, ønsker Donaldson å sikre Nord-Irlands posisjon i Storbritannia, og sier følgende:

I want to use all the experience, skill and support at my disposal to help make Northern Ireland a better place and to secure our position within the United Kingdom. (...) I want to make the case for Northern Ireland's place in the United Kingdom at

home and abroad confident in our convictions and capable of delivering a positive message (Donaldson, 2021).

At Donaldson gjør det så tydelig at man må fortsette å argumentere for Nord-Irlands posisjon i Storbritannia, viser at debatten rundt Nord-Irlands eksistens i unionen er reell, og at de unionistiske partiene med DUP i front har begynt å innse alvoret. Innsettelsestalen starter veldig offensivt, og Donaldson skaper et positivt bilde på hvordan Nord-Irland og DUP har blitt styrt tidligere ved å si at han «skal bygge videre på suksessen og prestasjonene til de som har styrt før han» (Donaldson, 2021). Til tross for at talen er veldig fremtidsrettet, sørger han for å skryte av de tidligere unionistiske lederne. Dette er med på å skape en seiersfortelling, der han viser at unionen med Storbritannia har vært en suksess de første hundre årene. Han understreker seiersfortellingen, men er tydelig på at unionismen ikke må se bakover, men fremover: «While I celebrate the past and our many achievements, my unionism does not hanker on returning back to a bygone age but forward to a new era» (Donaldson, 2021). Donaldson presenterer flere argumenter for hvorfor Nord-Irland bør fortsette å være i union med Storbritannia:

I believe in the United Kingdom because I believe it is best placed to improve the lives of all of our citizens, because of the economic stability that it brings, because of the National Health Service and because it alone will preserve and protect our way of life (Donaldson, 2021).

Donaldson bruker blant annet «økonomisk stabilitet» som et argument for hvorfor man skal være i union med Storbritannia. Michelle O'Neill brukte også økonomi som argument, men hun bruker det til å vise hvorfor det er ugunstig å være i union med Storbritannia.

Til tross for den tilsynelatende selvsikre tonen, virker det som Donaldson og DUP føler seg litt truet av de andre unionistiske partiene. Han anerkjenner også at DUP trenger å gjenoppbygge velgernes tillit. Donaldson sier blant annet:

(...) I will seek to renew and revitalise unionism not just for the next few months but for the next quarter century (...) But that is a goal that can only be achieved by all of us working together to an agreed strategy and a shared plan - by working together to build a team of all of the talents within this party and beyond and by working together to restore and regain the trust of the electorate (Donaldson, 2021).

Det at Donaldson presiserer at de ønsker å fornye unionismen, viser tydelig at de har innsett at man er nødt til å forandre seg for å holde på velgerne. I debatten angående hundreårsmarkeringene fikk DUP mye kritikk fra spesielt TUV, for å ikke ta de unionistiske verdiene seriøst nok. Sir Jeffrey Donaldson uttaler seg på en veldig samlende måte. Han presiserer flere ganger viktigheten av at man jobber sammen innad i partiet. Manglende samarbeid innad i partiet har vært et problem for DUP i tidligere år. Det får Donaldson frem ved å si:

I think that we can all agree that the last few months have not been the proudest in the history of the DUP. (...) When we should have been focussed on the needs of wider society, we have been consumed with the internal politics of the party (Donaldson, 2021).

Her anerkjenner Donaldson implisitt kritikken som kom fra blant annet TUV. Han støtter også opp sitt argument om at man er nødt til å jobbe som et «team» innad i partiet, ved å bekrefte at det har vært «en politikk innad i partiet», som har gjort at de har sviktet behovene til «bredere samfunnet». Donaldson benytter også muligheten til å beklage til velgerne: As the new leader of the DUP, I want to apologise to our supporters and to the public for that (Donaldson, 2021). En beklagelse på denne måten fra en nyinnsatt leder, er et tydelig tegn på at man tar ansvar for tidligere handlinger, men samtidig skyver det litt vekk med å heller tenke fremover.

Sir Jeffrey Donaldson gjør nettopp dette, han tenker fremover. Dette gjør han ved å presentere noen kortsiktige «kjernemål» som partiet skal jobbe mot de neste månedene. Ett av disse er: «(...) listen to voices from right across Northern Ireland in shaping our future strategy»

(Donaldson, 2021). Her forsøker han en samlende tone, der han ønsker å nå ut til hele Nord-Irlands befolkning. Donaldson fortsetter:

I believe in Northern Ireland and its people. (...) I want us to build a better Northern Ireland, not just for those who share our unionism, but for all our people. (...) I want to build the broadest coalition of support for that vision from right across the community (Donaldson, 2021).

Her tydeliggjør Donaldson at han snakker for hele befolkningen, uavhengig politisk ståsted. Dette gjør han på en forsonende måte, der man ser klare tegn på at han ønsker å inkludere både de nasjonalistiske og unionistiske innbyggerne. Donaldson er likevel ganske tydelig i hva som er hans visjon for fremtiden til Nord-Irland, som er å beholde unionen med Storbritannia. Derfor kan en stille spørsmål til hvor samlende han egentlig er i stand til å være når spørsmålet om et nytt Irland kommer på bordet. En annen grunn til hans plutselige inkludering av den nasjonalistiske befolkningen, kan være frykten han har for de nasjonalistiske partienes fremgang. Donaldson beskriver frykten på denne måten:

In recent years too often unionism has been on the back foot in the constitutional battle with a nationalism that is already planning and preparing for the future. (...) Those who believe that a united Ireland is around the corner are wrong, for if we make the right choices now, we can secure the Union for generations to come. (...) More than ever unionists and those who care about peace and stability must come together to resist this threat (Donaldson, 2021)

En får inntrykk av at Donaldson aksepterer at de har tapt terreng de siste årene, men ut ifra uttalelsen virker han ikke som en som har gitt opp. Han maner troppene til kamp for å beholde unionen. Dette gjør han ved å forsøke å skape frykt. Donaldson sier implisitt at et nytt Irland vil føre til ustabilitet og at freden i Nord-Irland forsvinner dersom det skulle skje. Dette er en skremmende måte å fremstille scenarioet «samlet Irland» på. Avslutningsvis forsøker Donaldson igjen en mer forsonende tone, der han sier:

Let us work to unite not just this party or unionism but all of Northern Ireland so the future can be better than the past and we can fulfil our potential in a peaceful and stable society and in a place we can all call home (Donaldson, 2021).

Her kommer han med en innrømmelse om at ting ikke alltid har vært så bra i Nord-Irland, likevel blir det dysset mye ned. I likhet med Michelle O'Neill ønsker han heller å fokusere på fremtiden, til tross for at dette er et år der han og hans parti ønsker å markere hendelser fra nettopp de hundre årene som ifølge Donaldson «kunne vært bedre». Dette rettferdiggjør han med en litt tvetydig uttalelse: «It is that process of renewal that has ensured our success and that of Northern Ireland in the past and will do so in the future» (Donaldson, 2021). I dette sitatet fremstiller han plutselig at Nord-Irland som en klar suksess. Likevel er hovedfokuset i dette sitatet det samme som forrige, nemlig fremtidens muligheter.

DUP er klar på at de ønsker å markere 100-årsjubileet, og argumenterer blant annet med at Nord-Irland har en stolt historie. Det er ingen tvil om at de ønsker å gjøre mye ut av feiringen, da de tidlig klager på at budsjettet til markeringene er altfor lite. DUP kritiserer også Sinn Féin for manglende deltakelse og «respekt» på grunn av deres boikotter og nedlagte vetoer mot flere av markeringene. Partiet Traditional Unionist Voice (TUV) har også sterke meninger i debatten om 100-årsjubileet.

6. TUV – Traditional Unionist Voice

I dette kapitlet vil vi se nærmere på TUVs deltakelse i den politiske debatten om markeringene. Kildematerialet er i hovedsak hentet fra partiets nettsider, da de bruker denne til å publisere sine uttalelser til offentligheten. De aller fleste uttalelsene er fra partiets leder og stifter, Jim Allister. Han dominerer i stor grad dette partiet.

6.1 Planleggingen av markeringene

Ved inngangen til året for hundreårsjubileet kom leder av partiet Traditional Unionist Voice (TUV), Jim Allister, med en uttalelse på partiets nettsider der han sier følgende:

2021 has the potential to be year of celebration across Northern Ireland and the entire UK as we mark 100 years since the foundation of Northern Ireland and the creation of the United Kingdom in its present form (Allister, 2021, 12. januar).

Allister er veldig klar på at 2021 er et år der man har mulighet til å få feiret hundreårsjubileet til Nord-Irland. Han er også tydelig på at dette er noe som vil glede hele Nord-Irland, og ikke minst Storbritannia. Opprettelsen av Nord-Irland beskrives som en stolt hendelse av Allister, der han trekker frem at det har formet dagens Storbritannia. Jim Allister bruker ordet «potential», det er viktig i denne sammenhengen. Han følger nemlig opp med dette:

However, it appears those celebrations will not be assisted by the department which should be taking the lead on such an historic occasion given its remit when it comes to historic and cultural issues, the Department of Communities (Allister, 2021, 12. januar).

Jim Allister retter i likhet med DUP krass kritikk mot Department for Communities, og beskylder dem rett ut for å forsøke å stoppe feiringen av hundreårsjubileet. Som tidligere nevnt, ledes DfC av Sinn Fein minister Deirdre Hargrey. Allister legger også trykk på hvor viktig historisk hendelse dette er for Nord-Irland, og begrepet «celebration» går igjen i hele uttalelsen hans. Dette er noe både DUP og TUV har til felles. En annen ting de har til felles, er deres frustrasjon rettet mot Sinn Fein. Jim Allister sier videre:

The dismissal by the Minister of my suggestion that a centenary capital fund be opened shows just how inclusive Sinn Fein's vision for the future is. If Unionists want to know how their identity will be treated in any "agreed Ireland" they need only read this curt answer (Allister, 2021, 12. januar).

Her setter Allister den unionistiske og den nasjonalistiske siden opp mot hverandre. Det er også interessant å se hvordan han klarer å vinkle Sinn Fein sitt ønske om et samlet Irland. Allister er tydelig på at dette viser hvordan fremtiden vil være for den unionistiske befolkningen dersom det blir noe av «agreed Ireland». Da vil det bli en fremtid der unionistene er nødt til å leve i andre rekke. Jim Allister fortsetter å sette de to sidene opp mot hverandre, samtidig som han bruker økonomiske argumenter. Myndighetene har ifølge Allister spyttet inn over 100 millioner pund i Casement Park (Allister, 2021, 12. januar), hovedarenaen i Belfast for gæliske idretter. Dette er idretter som er svært populære blant den irske befolkningen. Som en følge av dette mener Allister det er «skandaløst» at departementet ikke klarer å bruke en eneste krone på å markere hundreårsjubileet til Nord-Irland (Allister, 2021, 12. januar). Dette er en diskusjon der det virker som Allister mener at departementet er inkonsekvente i hvordan og hvem de deler ut midler til. Som DUP, trekker også Allister frem nordirske idrettsprestasjoner:

Northern Ireland has produced many world-class sportsmen and sportswomen who have excelled on the global stage and it is shameful that this unique opportunity to reflect on those achievements and inspire future generations has been missed because of the narrow mindedness of a Sinn Fein Minister (Allister, 2021, 12. januar).

Det er mye i dette utsagnet fra Allister som er likt DUP sitt. Deriblant at det ikke nevnes konkret hvilke idrettspersoner eller prestasjoner det er snakk om. Det kan være flere årsaker til at de gjør dette. Blant annet «ingen nevnt, ingen glemt». Allister tar det likevel et steg lengre enn DUP. Han retter sterk kritikk mot Sinn Fein, og setter de nærmest opp mot de store idrettsheltene til Nord-Irland. En får inntrykk av at Jim Allister mener at Sinn Fein sin politikk kommer til å ødelegge for fremtidige idrettsprestasjoner.

6.2 Forslag til hvordan 100-årsjubileet skal markeres

I et møte med Minister of State, ved Northern Ireland Office, Robin Walker MP, kom Jim Allister med TUV sine forslag og visjoner rundt markeringene av hundreårsjubileet i Nord-Irland. Allister påpeker igjen tydelig på at opprettelsen av Nord-Irland er avgjørende for

hvordan Storbritannia i dag er konstituert. Dette bruker han som argument på hvorfor dette bør være en nasjonal feiring, som bør feires i og av hele Storbritannia. TUV laget derfor en liste med konkrete forslag til hvordan de ønsker å markere hundreårsjubileet (TUV, 2020). Listen inneholder mange punkter, der noen av de viktigste punktene er: besøk av Dronning Elizabeth II med en påfølgende storskala hagefest, flagging på alle offentlige bygninger på hver «nøkkeldato», en ekstra helligdag på eller rundt 3. mai, besøk av Storbritannias statsminister der han besøker flere av Nord-Irlands turistattraksjoner, belysning av offentlige bygninger og en utstilling i nasjonalgalleriet i London av historiske nordirske nøkkelpersoner (TUV, 2020).

Man ser at Jim Allister og TUV har et veldig fokus på å trekke inn Storbritannia i feiringen av Nord-Irland. TUV ønsker å få dronningen, samt de viktigste politikerne i Storbritannia, med statsministeren i front med på feiringen av hundreårsjubileet. Tanken bak å få slike viktige personer med på en slik feiring, kan være at man ønsker å vise frem til befolkningen at Nord-Irland fortsatt er relevant og viktig for Storbritannia. Allister bygger mange av sine argumenter rundt hvorfor Nord-Irland fortsatt skal være en stat, på deres samarbeid med Storbritannia. Derfor er det viktig for han å få britene med på hundreårsmarkeringene. Det samme understrekes gjennom forslaget om å ha en utstilling i London av nord-irske nøkkelpersoner gjennom de siste 100 årene. Partiet skriver imidlertid ikke noe om hvilke nøkkelpersoner det er snakk om å hedre i denne utstillingen. Vil det være både unionistiske og republikanske personer? Allister har ikke nevnt noe i sine uttalelser som viser til at det vil bli hedret noen republikanske nøkkelpersoner, så det er slik sett grunn til å anta at det i liten grad inkluderer dem.

Et annet interessant forslag TUV kommer med, er forslaget om å trekke inn det nord-irske skoleverket. Her ønsker TUV å komme med en minnemynt, med en presentasjon til hvert eneste skolebarn i Nord-Irland. Som tidligere nevnt i oppgaven, er befolkningen delt ganske på midten når det kommer til unionistiske og nasjonalistiske innbyggere. Det vil da si at en stor del av barna ville kunne oppleve at det ble en tvungen feiring av et hundreårsjubileum som mange ikke ser på som noe å feire. Et annet punkt som er veldig lite inkluderende for den republikanske befolkningen, er hyllesten til de britiske og unionistiske soldatene som har tjenestegjort i Nord-Irland i landets eksistens. Her ordlegger Allister seg på en måte som gir

leseren inntrykk av at Nord-Irland har vært i en lengre krig, der unionistene har klart å holde «fienden» unna, og bevart staten Nord-Irland.

Jim Allister er også veldig klar på at den britiske regjeringen må ta kontroll over organiseringen av feiringene, og legger til: «(...) if left to the Stormont Executive they would be neutered by the pernicious Sinn Fein veto» (TUV, 2020). Som man ser, advarte Allister mot et Sinn Fein-veto allerede i 2020, lenge før Department for Communities kom med sin liste over hvordan man skulle markere hundreårsjubileet. Ordbruken til Allister rettet mot Sinn Fein er veldig sterk og direkte. «Neutered» og «pernicious» er ord som nærmest får Sinn Fein til å fremstå som fienden mot det TUV mener det nord-irske folket ønsker, nemlig å feire hundreårsjubileet. TUV med Allister i front er også veldig klare på at de ikke ønsker innblanding fra Dublin når det kommer til å planlegge hvordan hundreårsjubileet til Nord-Irland skal markeres (TUV, 2020). Jim Allister avslutter møtet med NIO Minister of State, Robin Walker, med å påminne han på det konservative partiets valgløfte fra 2019: «never be neutral on the Union» (The Conservative Party Manifesto 2019, 2019). Dette bruker han som et argument for å få den britiske regjeringen til å ta mer styring rundt hvordan hundreårsjubileet skal markeres.

6.3 Kritikk mot Sinn Fein

I likhet med DUP, er TUV ekstremt misfornøyd med budsjettforslaget som blir fremmet angående hundreårsmarkeringene. Allister fremmet et forslag om å legge utgiftsposten over på Department for Communities and Education. Grunnen til at de skulle få utgiften, begrunnet han slik: «(...) to award grants to community and youth groups/organisations to enable them to celebrate the Centenary» (Allister, 2021, 8. mars). Allister har i flere uttalelser tydeliggjort at han ønsker at de unge skal få muligheten til å feire hundreårsjubileet. Dette kan ses på som et forsøk på å forankre sitt unionistiske politiske syn hos potensielle fremtidige velgere.

Jim Allister reagerte også kraftig på at ordstyreren nektet det nord-irske parlamentet å debattere TUV-forslaget.

I am dismayed that the Speaker, in whose discretion these matters lie, refused to allow the amendments to be debated at Consideration Stage, which was scheduled for today. (...) The amendments were relevant to the provisions of the Bill and were not in conflict with the principle of the Bill as agreed at Second Stage. Accordingly, I firmly believe they were admissible. Yet, Mr Speaker, whose decision is final, declined to let them even be debated! (Allister, 2021, 8. mars).

Her får vi et inntrykk av at Allister føler seg overkjørt av ordstyreren, som han presiserer sitter med den endelige beslutningen. Allister mener hans forslag er mer enn rimelige nok, og han bruker et språk som gjør at man får følelsen av at hans ord ikke betyr noe i forsamlingen. Videre sier han: «(...) the Assembly can't even debate rectifying that wrong» (Allister, 2021, 8. mars). Implisitt sier Allister at motparten ikke ønsker å la hans forslag bli debattert, ettersom de ikke har noen argumenter imot hans forslag. Han kommer også med implisitt kritikk mot Sinn Fein, der han sier: «(...) it is difficult to find the respect some like to talk about» (Allister, 2021, 8. mars). Respekt er noe både republikanerne, med Sinn Fein i front, og unionistene har brukt mye i sine argumenter. Man ser også i analysedelen om Sinn Fein, at de bruker ordet «respekt» i en del uttalelser.

Jim Allister fortsetter sin kritikk mot Sinn Fein da programmet for hundreårsmarkeringene ble offentliggjort 16 mars 2021. Til dette sier Allister:

This afternoon's announcement by the Sinn Fein Speaker on behalf of the Assembly Commission of events to mark the creation of Northern Ireland is a slight on what should be a significant date for everyone. To include a meeting of the North/South Inter-Parliamentary Association in the programme of events is hard to see as anything other than a calculated insult (Allister, 2021, 16. mars).

Allister tar på seg rollen som talsmann for hele befolkningen i Nord-Irland, og sier at opprettelsesdatoen for landet er noe som er en viktig dato for «alle». På en måte er den en viktig dato for hele befolkningen, men ut ifra for eksempel analysen til Sinn Fein, er den for dem ikke en viktig dato av positive årsaker. Derfor er dette et splittende utsagn fra Allister,

der han ikke evner å se begge sider av saken. Allister har tidligere vært klar på at han ikke er interessert i noen form for innblanding fra Dublin, og republikken Irland. Det bekrefter han tydelig i denne uttalelsen, der han ser på samtalene mellom nord og sør (Nord-Irland og republikken Irland) som en «kalkulert fornærmelse». Dette viser at Allister heller ikke viser den «respekten» som han i sin tidligere uttalelse mente Sinn Fein manglet.

Allister mener programmet for hundreårsjubileet er «uinspirert», og mener at man tydelig ser at det ikke er budsjettet «en eneste krone». Jim Allister tar også kritikken sin enda et steg lengre og sier: «Unionists will be left wondering what Stormont delivers for them» (Allister, 2021, 16. mars). Dette er en direkte kritikk mot det nord-irske parlamentet; et parlament som tidligere nevnt består av både nasjonalistiske og unionistiske partier. Det er her et tydelig forsøk på å vise den unionistiske befolkningen i Nord-Irland at de unionistiske partiene også svikter dem. Dette kombinert med Allister sine tydelige forslag rundt hvordan det skal markeres, er en implisitt beskjed til velgerne, om at det kun er TUV som tar godt nok vare på de unionistiske interessene.

Avslutningsvis i sine argumenter rundt hvor dårlig program det er laget for hundreårsjubileet, trekker Allister inn «de andre» landene i verden:

Can anyone think of another country in the world which would not see a significant celebration at its parliament or assembly to mark the centenary of the state's birth?
(Allister 2021, 16. mars).

Dette kan tolkes som en ganske ensidig uttalelse, der Allister nekter å se hele bilde av debatten, og ikke anerkjenner at opprettelsen av Nord-Irland er et kontroversielt spørsmål. Her legger han hele debatten rundt Nord-Irlands opprettelse og eksistens død, og velger å sammenligne de med resten av landene i verden for å framstille det å feire en stats tilblivelse som noe selvsagt. Dette er langt fra forsonende retorikk, og skiller seg slik fra de andre partiene på unionistisk og republikansk side som tidvis forsøker å virke forsonende.

6.4 Kritikk mot de andre unionistiske lederne

I en uttalelse en måned senere, fortsetter Jim Allister sin frustrasjon mot de andre unionistiske ministrene. Grunnen til dette er at de ifølge Allister ikke har gjort en jobb med å skaffe midler til hundreårsjubileet i budsjettet for 2021/22 (Allister, 2021, 27. april). I kritikken mot de unionistiske ministrene sier han blant annet:

I am both angry and dismayed that in this centenary year for Northern Ireland not a single Unionist minister in the Executive sought to include any expenditure in the 2021/22 Budget of the Executive on marking the centenary of the country in which they are ministers. (...) I had this shocking indictment of those supposedly representing unionist interest in the Executive confirmed in the Assembly (...) This isn't just a matter of being asleep at the wheel, this is a gross dereliction of duty and slap in the face for all who value our U.K. citizenship. 2021 was a year of opportunity to headline the achievements of "our wee country", but not a single unionist minister thought it worth a penny of expenditure. Shame on them! (Allister, 2021, 27. april).

Her retter Jim Allister utelukkende kritikk mot de andre unionistiske forsamlingsmedlemmene. Han tar på seg en rolle som «avslører», der han avslører hvor lite han mener de unionistiske lederne har gjort for å sikre gode markeringer av hundreårsjubileet. Allister sier også eksplisitt at de unionistiske lederne har gitt «et slag i ansiktet» på samtlige som setter pris på et britisk statsborgerskap. Det som er interessant å legge merke til, er at Allister skjærer alle de unionistiske lederne under samme kam, og legger egentlig all skylden over lite budsjett på dem. Her støtter egentlig Allister indirekte Sinn Fein, ettersom de andre unionistiske lederne, spesielt i DUP, har gitt Sinn Fein skylden for lavt budsjett til hundreårsmarkeringene.

Det er interessant å se hvordan Allister i løpet av noen måneder har gått fra å legge all skyld på Sinn Fein, til å plutselig gå til hardt angrep på de andre unionistene, og da i hovedsak DUP.

I am particularly appalled that the DUP Education minister didn't think it worth his while to seek and obtain funding to allow schools and youth organisations to celebrate the centenary. As for the curriculum it seems to go out of its way to avoid affording any unionist perspective to our history (Allister, 2021, 27. april).

Jim Allister har tidligere gjort det klart at han er stolt over den unionistiske historien i Nord-Irland, og ser på dette som en seiersfortelling for Nord-Irland og hele Storbritannia. Han har også som tidligere nevnt fremmet et forslag om hundreårsmarkeringer for alle barna på skoler i Nord-Irland. Derfor kommer det ikke som noe sjokk at han er rasende på DUP sin utdanningsminister etter at programmet for hundreårsmarkeringene ble offentliggjort. Allister går så langt som å si: Today's revelation is one of the worst indictments of unionists in the Executive. They seem to have given up on even the most fundamental of issues (Allister, 2021, 27. april). Dette er et direkte angrep mot de andre unionistiske partiene i forsamlingen.

6.5 TUV sitt syn på markeringene

Hundreårsjubileet av åpningen av det første nord-irske parlamentet ble markert ved at bygningen ble lyst opp i blått. Dette var etter et forslag fra Jim Allister. Han hadde følgende å si rundt dette:

I am pleased that my application to have Stormont illuminated tomorrow night to mark the centenary of the official opening of the first Northern Ireland Parliament by King George V has been approved. The building will be floodlight in blue from sunset tomorrow to celebrate this significant anniversary (Allister, 2021, 21. juni).

Det er tydelig at Jim Allister tar all æren for at dette forslaget gikk gjennom. Han fremstiller selve åpningen av det nord-irske parlamentet som en seiersfortelling, i tillegg får han seg selv til å fremstå som en seierherre ved å tydelig påpeke at dette var hans forslag. Allister er også tydelig på fakta, der han får frem at parlamentet opprinnelig ble åpnet av Kong George V. Dette viser at Allister trekker inn Storbritannia nesten hver gang han har mulighet til det. Han skaper et bilde om at Nord-Irland er totalt avhengige av Storbritannia for å eksistere. Allister

er også tydelig på at hundreårsjubileet for det første nord-irske parlamentet er et veldig betydningsfullt jubileum.

Det er ikke bare Sinn Fein og de unionistiske ministerne som får skylden for manglende «store feiringer». Allister legger også en del av skylden over på landets covid-restriksjoner (Allister, 2021, 21. juni). Likevel, til tross for restriksjonene så vil jubileet bli markert, takket være Allisters egen innsats «(...) the centenary will be marked in this small way after my successful application» (Allister, 2021, 21. juni). Jim Allister har gjennom sine uttalelser skapt en fortelling der han selv er den sentrale aktøren og vinneren. Han har gått til angrep på blant annet Sinn Fein og de andre unionistiske partiene for det han mener er manglende handlingskraft, og han avslutter som nevnt fortellingen sin ved implisitt si at det er han som er grunnen til flere av markeringene.

TUVs kandidat for valgkretsen Belfast North, Ron McDowell, var i likhet med partileder Jim Allister lite imponert over hvordan markeringene ble planlagt og gjennomført. I saken rundt belysningen av Belfast City Hall rettet han sterk kritikk mot byrådet i Belfast:

It is incumbent on the Council, which hasn't exactly bowled anyone over its efforts to mark the centenary to spell out how the situation arose. I accept that anyone can make an error but this is a hugely significant event which deserved to be marked in Belfast as it is in the rest of the U.K. and it simply isn't good enough. Was the letter lost? When was it rediscovered? What other correspondence is going astray? (McDowell, 2021).

McDowell bruker i likhet med Jim Allister ordet «significant» når han beskriver viktigheten av hundreårsmarkeringene. Dette viser en rød tråd i partiets uttalelser. Den røde tråden fortsetter ved at McDowell henviser seg til Storbritannia, og setter de i et positivt lys sett med unionistiske øyne, da han implisitt sier at man har belyst alle viktige bygninger i resten av Storbritannia for å markere hundreårsjubileet. McDowell legger skylden på byrådet i Belfast, og kritiserer dem for manglende «innsats for å markere hundreårsjubileet». Det er enkelt å legge skylden over på de som styrer, når man selv sitter i opposisjon, og det er tydelig at TUV bruker denne taktikken med overlegg.

Det er ganske tydelig hvilket syn TUV har vedrørende problemstillingen rundt markeringene av 100-årsjubileet. De bekrefter sin posisjon som et unionistisk parti som ønsker å utfordre DUP på DUP sine egne saker. TUV kommer med mange konkrete forslag til hvordan de ønsker å markere 100-årsjubileet, og de er ikke interesserte i kompromisser. De viser også at de ikke er fremmed for å rette krass kritikk mot de andre unionistiske partiene. Jim Allister som er den soleklart mest sentrale skikkelsen i partiet, er også veldig tydelig på at TUV ønsker en stor innflytelse fra Storbritannia. Dette beviser de ved å forsøke å få med Storbritannia på mange av markeringene som de foreslo rundt 100-årsjubileet.

Alliance, SDLP og UUP har også deltatt i debatten rundt 100-årsjubileet. De har et litt annet syn i debatten enn de tre foregående partiene.

7. Alliance, SDLP og UUP

I denne delen vil de tre partiene Alliance, SDLP og UUP sine uttalelser om 100-årsjubileet komme frem. Disse tre er slått sammen til ett kapittel da de ikke har vært like markante i debatten rundt hundreårsmarkeringene, og når de har deltatt plasserer de seg på ulike punkt mellom ytterpolene i debatten. De tre partiene har likevel kommet med flere interessante bidrag til debatten, og disse vil bli presentert og analysert her.

7.1 Debatten rundt hundreårssteinen

Både sentrumspartiet Alliance og det moderate nasjonalistiske partiet SDLP støttet hundreårssteinen utenfor Stormont-bygningen. De sa at det var Sinn Fein alene som la ned veto mot dette (Manley, 2021). Ifølge SDLP kom deres støtte til dette i «en ånd av generøsitet», før de la til: «As the late John Hume said, difference is the essence of humanity – the answer to difference is to respect it» (Manley, 2021)

SDLP som lenge var det største nasjonalistpartiet i Nord-Irland, bruker en av de mest sentrale personene i partiet, og nord-irsk politikk for å legitimere sin grunn til å støtte opp om hundreårssteinene. Dette er et veldig samlende utsagn fra SDLP, som får enda mer tyngde ettersom de siterer John Hume som var kjent for sitt forsoningsarbeid og som mottok Nobels fredspris sammen med David Trimble i 1999. SDLP peker på at forskjeller er selve «essensen» av menneskeheten, og en får følelsen av at de viser en tydelig og klar aksept for at mennesker og kulturer er forskjellige. Når det kommer til markeringene av hundreårsjubileet, fortsetter SDLP i samme samlende bane. De ønsker “a broader review of monuments within the Stormont Estate and Parliament Buildings to reflect the diversity of our society” (Manley, 2021). Det er tydelig at SDLP, til tross for sin nasjonalistiske bakgrunn, er åpne for visse markeringer rundt hundreårsjubileet. De får også frem at de ønsker monumenter fra «begge sider» for å dyrke de ulike kulturene og tradisjonene som er i det nord-irske samfunnet. Det sier de ikke med ord, men som man kan tolke mellom linjene, er at SDLP foretrekker at man har ulike unionistiske og nasjonalistiske monumenter og markeringer. Dette får de frem ved å nevne at man bør se «bredere» i søken for å markere, og at man ved markeringene skal «gjenspeile mangfoldet i samfunnet». Dette fremfor å lete etter en felles markering som man prøver å få alle parter til å godta.

Alliance støttet som nevnt også hundreårssteinene. De så på dette som en beskjeden plan for å minnes en betydelig begivenhet (Manley, 2021). Dette har likhetstrekk med hvordan de unionistiske partiene oppfattet dette forslaget.

The stone was intended for the Stormont Estate and was only one component of an overall series of proposals to mark the centenary of Northern Ireland this year. (...) While we respect everyone has a different view on partition, the centenary should be marked in a shared, inclusive way, with a focus on the future (Manley, 2021).

Også Alliance er tydelige på at de har «respekt» for de ulike meningene angående hvordan hundreårsjubileet skal bli markert. I likhet med SDLP mener de at markeringene bør bli delt, og ikke en felles markering bestående av utallige kompromiss. Alliance prøver også å vise at

de er fremtidsrettet. Om de ser for seg en fremtid som samlet Irland eller i union med Storbritannia sier de riktig nok ingenting om.

7.2 Debatten rundt minnegudstjenesten i Armagh

SDLP var representert på den tidligere nevnte gudstjenesten i Armagh, sammen med tre av de fire andre største partiene i Nord-Irland. Sinn Fein boikottet som kjent denne gudstjenesten i protest mot det de oppfattet var en feiring av delingen av Irland (Inverness Courier, 2021, 21. oktober). Leder av SDLP, Colum Eastwood, var imidlertid veldig tydelig på at dette ikke var en «feiring av delingen av Irland», og la til:

It was a reflection of the events that have happened over the past 100 years and it was, I think, a hopeful vision for the future, putting young people front and centre (Inverness Courier, 2021, 21. oktober).

Colum Eastwood prøver også å nå ut til den yngre generasjonen, og peker på viktigheten av å snakke frem de yngste og å sette de i fokus. Han uttrykker også en «håpefull visjon» for fremtiden. Dette utdyper han ved å si at han «føler at delingen nærmer seg slutten». Her er det lite mellom linjene. Dette viser at han sitter med et håp om et samlet Irland, og at han føler det vil skje relativt snart. Eastwood har også gjort klart sine refleksjoner på hvordan en delt øy vil være:

If we want to create a shared island we have to be prepared to share rooms with people who disagree with us (...) I don't criticise anyone for not coming but I think they should look very carefully at what happened today, it was a reflection, it was a marking of an historical event (Inverness Courier, 2021, 21. oktober).

Eastwood er veldig inkluderende i måten han uttaler seg på. Han snakker ikke bare på vegne av «sitt folk», og sier rett ut at man må forberede seg på å dele med de man er uenige med. Dette er ganske likt SDLP sitt utsagn angående hundreårssteinene og ideene for hvordan de ønsket at man skulle markere hundreårsjubileet. Videre så er han veldig klar på at

gudstjenesten ikke var noen form for «feiring» av hundreårsjubileet, men tvert imot en historisk refleksjon over hvordan 100 år som nord-irsk stat har vært. Når han sier at han ikke kritiserer noen for å ikke komme, virker dette nesten til å være direkte knyttet til Sinn Fein. En sitter da med følelsen av at Eastwood og SDLP kanskje er litt redd for å kritisere Sinn Fein, og deres litt mer bastante meninger. Eastwood forsvarte også Republikken Irlands president, Michael D Higgins, sitt fravær. Begge disse avgjørelsene kan tyde på at SDLP ønsker å ha Sinn Fein og Republikken Irland som nære allierte fremover. Det kan også ses på som at de ikke ønsker å støte fra seg de velgerne som støtter en boikott av gudstjenesten.

Doug Beattie, leder for partiet Ulster Unionist Party (UUP), var også til stede i den nevnte gudstjenesten. Han beskrev det som en «wonderfully uplifting service» (Inverness Courier, 2021, 21. oktober). Videre beskriver han gudstjenesten som «looking at our future» (...) «and achieving a better society for our children» (Inverness Courier, 2021, 21. oktober). Dette er lignende SDLP sin beskrivelse av gudstjenesten. UUP fokuserer også på fremtiden, og trekker frem viktigheten av et bedre samfunn og fremtid for de unge. Det som ikke kommer frem her, er hva Beattie legger i begrepet «a better society». I uttalelsen er det heller ingen konkrete forslag til hvordan en skal skape et bedre samfunn. Doug Beattie flytter deretter fokuset sitt over på de som ikke kunne være til stede i gudstjenesten, og sier følgende:

Unfortunately not everybody could be there, and that's always a shame, but that's the task for the next number of years, to try and get people to feel comfortable all being together and understanding what our differences are from the past (Inverness Courier, 2021, 21. oktober).

Her ser man et klart forsøk på å være mer samlende. Beattie trekker frem viktigheten av at folk fra ulike kulturer og ulike deler av samfunnet må lære seg å være sammen, og få en forståelse av motsetningene i fortiden. I motsetning til for eksempel DUP som bruker mye energi på å kjefte på de som ikke var til stede i gudstjenesten, fremstår det i denne uttalelsen som om UUP bruker dette som motivasjon til å få i gang en form for forsoning. Man får en følelse av at «kritikken» mot de som ikke deltok, er mye mer implisitt og forsiktig, enn DUP sin måte å uttale seg på om samme tema. Det gjør Beattie ved å si «what our differences are

from the past» (Inverness Courier, 2021, 21. oktober). Den siste delen av dette sitatet, gjør at man sitter igjen med et inntrykk av at Beattie mener at ethvert problem mellom de ulike gruppene er fra fortiden. Han snakker også ned boikotten til Sinn Fein ved å uttale følgende: «I think in the weeks and months to come people will look back and think what was the controversy all about (...)» (Inverness Courier, 2021, 21. oktober). Beattie mener at folket har glemt boikotten om bare noen få uker eller måneder. Det virker som han tar på seg rollen som talsmann for hele befolkningen når han bruker ordene «people will look back». Dog er det tvilsomt at Sinn Fein og størsteparten av deres velgere forstår det på samme måte, og har glemt ut «kontroversene» rundt boikotten om få uker.

Avslutningsvis sier Beattie følgende: «I thought it was a fantastic service of celebration in the term of celebrating our differences» (Inverness Courier, 2021, 21. oktober). Her legger man merke til en tydelig forskjell i forhold til hvordan det moderate nasjonalistpartiet SDLP uttalte seg om gudstjenesten. Beattie mener at dette var en «feiringsgudstjeneste» som skulle «feire» forskjellene. Som leder av et unionistisk parti, er det ingen tvil om at Beattie ønsker at dette skal fremstå som en feiring av Nord-Irland. Likevel erkjenner han at det er en feiring som også bør gjelde de nasjonalistiske innbyggerne i Nord-Irland. Dette kan ses på som et forsøk på å inkludere og vise respekt for begge sider, både de unionistiske og de nasjonalistiske.

I noe av den samme forsonende ånden som Beattie, mente leder av Alliance, Naomi Long, at gudstjenesten var et øyeblikk for refleksjon. Videre uttalte hun:

I think it was a moment of reconciliation and an opportunity for us to come together and to look forward with hope to the future, to look at the kind of gracious acts that we need to do if we're going to reconcile a broken and hurting community and a broken and hurting people on this island (Inverness Courier, 2021, 21. oktober).

Denne beskrivelsen av gudstjenesten har likheter med både SDLP og UUP sine uttalelser. Naomi Long peker i likhet med sine motparter på mulighetene som ligger foran befolkningen. I motsetning til de to nevnte partiene, retter hun ikke fokuset direkte mot de unge og potensielt fremtidige velgere. Alliance er som nevnt tidligere et sentrumsparti, og denne uttalelsen er en

bekreftelse på det. Hun forsøker å samle befolkningen, og skaper samtidig et bilde som gir et inntrykk av at uenighetene på tvers av fløyene gjør at befolkningen har det «vondt» på øyen Irland. En kan også legge merke til at hun bruker begrepet «on this island», det vil si hele øyen Irland. Vi ser også at hun unngår å bruke det unionistiske begrepet «Northern Ireland», og det nasjonalistiske begrepet «Northern State». Dette gir muligens en indikasjon på at Alliance ønsker å statuere at de er et parti som er mellom fløyene, og de ser på dette som muligheten til å trekke til seg velgere fra begge sider; både unionistiske og nasjonalistiske.

Det er en unison enighet mellom de tre partiene om at det var en flott minnegudstjeneste. På tross av ulik politisk tilhørighet ser man mange likheter i hvordan de uttaler seg. Alle tre partiene har et veldig sterkt fokus på at dette var en samlende gudstjeneste, og alle tre partiene legger vekt på de unge og fremtiden. En av få ulikheter mellom oppfattelsen av minnegudstjenesten, er at det UUP bruker ordet «feiring», der de to andre sier at det ikke var snakk om noe feiring. UUP gjør dette likevel i en mild form, der de prøver å pakke inn at det er en «feiring av ulikheter» (Inverness Courier, 2021, 21. oktober).

7.3 Debatten rundt belysningen av Belfast City Hall og Stormont-parlamentet

Sinn Fein la som tidligere nevnt ned veto mot hundreårssteinene, boikottet minnegudstjenesten i Armagh, og de stoppet også planene om å lyse opp Belfast City Hall. Denne motstanden mot hundreårsmarkeringene fikk Strangford MLA Kellie Armstrong i Alliance til å se rødt. Hun beskrev Sinn Fein sin oppførsel rundt hundreårsmarkeringene som «appalling» og «insulting» (Kula, 2021). Dette hevdet hun i BBCs Sunday Politics show, der hun uttaler: The behaviour of Sinn Fein over recent times has been appalling (Kula, 2021).

Kellie Armstrong skjønner heller ikke hvorfor noen skal «lage oppstyr» om å lyse opp en bygning for å minnes Nord-Irlands hundreårsjubileum. Slik bagatelliserer hun problemene Sinn Fein ser rundt denne markeringen, men samtidig bekrefter hun Alliance sine holdninger når det kommer til minnesmarkeringene. Som sine partifeller tidligere i denne analysen, er hun positiv til de markeringene som blir foreslått. Der Armstrong likevel skiller seg ut fra andre uttalelser fra Alliance, er når hun angriper Sinn Fein veldig sterkt. Hun fortsetter:

I just don't understand why culture is only seen to be respected in one direction (...) It had an adverse impact on unionists. I'm not a nationalist or a unionist, and I think it's insulting. (...) I think it's time we started to understand we're a mixed society, a shared society and in order to respect each other we have to accept the fact we're not all exactly the same (Kula, 2021).

Her trekker Armstrong frem flere interessante ting som må bemerkes. Det første hun trekker frem, er at det virker som kultur bare blir respektert i én retning. Dette er en problematikk som både den nasjonalistiske og den unionistiske siden tar opp. Det har blitt snakket om manglende respekt for den andre siden i flere av uttalelsene tidligere i denne oppgaven. Ettersom Kellie Armstrong sin uttalelse omhandler Sinn Fein og deres oppførsel rundt hundreårsmarkeringene, er det naturlig å tolke at denne uttalelsen om manglende respekt er rettet mot nettopp dem. Videre i uttalelsen sin klargjør Armstrong at hun ikke er nasjonalist eller unionist, men at dette likevel er støtende. Det at hun tar avstand fra begge sider, men særlig beskriver boikotten av hundreårsmarkeringene, kan tolkes som et forsøk på å få med seg velgere fra sentrum-unionistisk side. Til slutt trekker hun frem at det er et blandet samfunn, og viktigheten av å ha respekt og aksept for at man ikke er like. Her finner man likhetstrekk til de to tidligere uttalelsene til Alliance, også de fokuserer på de ulike kulturene man har i Nord-Irland, og at man skal respektere alle sammen.

Bystyremedlem Michael Long, ektemann til partileder Naomi Long, fra Alliance rettet også kross kritikk mot Sinn Fein sine holdninger rundt hundreårsmarkeringene og opplysningen av Belfast City Hall. Han sa følgende:

We've had dinners for the Easter Rising, for Ulster Covenant, and what we were talking about was simply lighting up the building for one night to commemorate – not celebrate – the centenary of NI which matters to a large section of our community (Kula, 2021).

Michael Long trekker frem at de tidligere har spist middager for å minnes påskeopprøret og Ulster-pakten, og at det da ikke burde være noe problem å lyse opp rådhuset en kveld for å

minnes hundreårsjubileet. Her trekker han inn både påskeopprøret, som betyr mye for nasjonalistene, og Ulster-pakten, som er en viktig hendelse for unionistene. Long bruker dette som argument for hvorfor en opplysning av Belfast City Hall for en kveld ikke burde være noe problematisk for noen. Han tydeliggjør også at dette ikke er snakk om noen form for feiring, men tvert imot kun dreier seg om å minnes. I likhet med de andre uttalelsene fra Alliance, får han frem at dette er noe som betyr mye for store deler av befolkningen i Nord-Irland. Michael Long argumenterer også med at rådhuset blir lyst opp bortimot annenhver kveld i forskjellige sammenhenger, og at det til og med har vært lyst opp i rødt til ære for de som arbeider for å få vedtatt en lov som sikrer det irske språkets plass i Nord-Irland (Kula, 2021).

Leder i UUP, Doug Beattie, reagerte også på Sinn Fein sin boikott av hundreårsmarkeringene, og motstanden mot belysning av bygninger. Han sa følgende:

The decision by Sinn Fein to block the illumination of Parliament Buildings to mark the centenary of Northern Ireland... is incredibly small-minded and mean (...) Added to their refusal to allow a small memorial stone or a single centenary rose in the grounds of the Stormont estate, these cynical moves are deliberately insensitive (Kula, 2021).

Beattie bruker begrep som «mean» og «cynical» om Sinn Fein sine boikotter. En får inntrykk av at Beattie og UUP tar litt offerrollen her. De skubber Sinn Fein foran som den slemme og kyniske parten som bare vil sine motparter vondt. Begrepet «small-minded» blir også brukt her, dette er et begrep som like gjerne kunne blitt brukt mot dem, da de ikke viser tegn til å bry seg om hvorfor Sinn Fein faktisk boikotter. Doug Beattie skiller seg likevel litt ut sammenlignet med for eksempel DUP. Beattie bruker ordet «markere» om belysningen, der særlig DUP bruker ordet «celebrate» altså «feire».

Alliance, SDLP og UUP har sine klare meninger i debatten om markeringene. Likevel ser man at de ikke er like ekstreme i sine meninger som Sinn Fein og TUV. De tre partiene har spesielt en ting til felles, og det er at de henvender seg til de fremtidige velgerne, og de er

spesielt avhengig av å inkludere alle. Man finner imidlertid nyanseforskjeller mellom de tre partiene, noe som er helt normalt ettersom de er ulikt plassert i det politiske landskapet. Likhetene og ulikhetene mellom partiene blir drøftet videre i neste kapittel.

8. Drøfting av sentrale likheter og forskjeller

I denne delen vil oppgaven ta for seg de viktigste funnene fra analysedelen.

Hovedforskjellene og likhetene mellom de ulike aktørenes syn på markeringen av 100-årsjubileet er en ting som vil bli trukket frem. Hvordan dynamikken mellom enkelte aktører har endret seg gjennom debatten, vil også bli drøftet. Dessuten vil jeg diskutere hvilken fortelling aktørene presenterer om Nord-Irland, og hvilke endringer man kan se i forhold til hvordan de opplever Nord-Irland. Kapitlet vil også ta for seg aktørenes interesser, maktkampen dem mellom og hvem de ser på som «folket».

8.1 Hovedtrekk i synet på markeringen av 100-årsjubileet: Hovedforskjeller og likheter

I analysedelen av hvert parti kommer det frem veldig tydelig hvilket synspunkt de ulike partiene har i forhold til markeringen av 100-årsjubileet for opprettelsen av Nord-Irland. Det nasjonalistiske partiet Sinn Fein er veldig tidlig ute og gir beskjed om at dette ikke er noe som skal feires. Declan Kearney takket på vegne av Sinn Fein nei til å bli med på planleggingen av hundreårsmarkeringene, og forklarte dette med at det ikke var noen grunn til å feire «delingen av Irland» (Kearney, 2020). Her var hele partiet Sinn Fein samstemte, og Kearney fikk støtte fra blant annet sin partifelle MLA Ciaran Beattie, som uttalte «the partition of Ireland is nothing to celebrate» (Leebody, 2021). Til tross for at de ikke ønsket å bli med på planleggingen av markeringene, var Sinn Fein veldig aktive i debatten rundt dette. De forsøkte aktivt å få frem sitt syn, som var at dette ikke burde markeres på noen som helst måte. I tillegg til den prinsipielle motstanden mot markeringen, var også et av hovedargumentene deres økonomi. Sinn Fein mente at det ble feil å bruke skattepenger på noe som ikke gagnet hele befolkningen. Derfor la de blant annet ned veto mot forslaget til minnessteiner.

Dette førte til oppstandelse og raseri i den unionistiske leiren. Sinn Fein fikk særlig stor kritikk fra de unionistiske partiene DUP og TUV, som blant annet mente at dette var smålig oppførsel av Sinn Fein. Verken DUP eller TUV godtok Sinn Feins økonomiske argument, og argumenterte tilbake med at disse steinene allerede var betalt for av ministre fra DUP. Det er ikke blitt funnet noe motsvar på Sinn Fein på disse anklagene.

Det største unionistiske partiet DUP var tidlig ute og viste interesse i planleggingen av 100-årsjubileet. I planleggingsfasen kom ikke DUP med noen konkrete forslag for hvordan man skulle markere. Uttalelser fra ordfører Stephen Moutray og gruppeleder Mark Baxter viser likevel at DUP var med på å planlegge hvordan man skulle markere 100-årsjubileet. Begge disse reagerte med sinne da rapporten for hvordan markeringene skulle foregå ble publisert. I motsetning til Sinn Fein som mente at man brukte unødvendige skattepenger på dette, mente Moutray og Baxter at det var budsjettet med alt for lite penger. Dette mente også Jim Allister i TUV, han uttalte at «det ikke var brukt en eneste krone på å markere 100-årsjubileet til Nord-Irland» (Allister, 2021, 27. april).

Det var altså en enighet blant de unionistiske partiene om at man hadde budsjettet med for lite penger til å markere 100-årsjubileet. Likevel finner man forskjeller mellom de unionistiske partiene. TUV er mye mer rettet mot Storbritannia, og forsøker å inkludere Storbritannia så mye som mulig i og rundt markeringene. Det er tydelig at alle de tre unionistiske partiene som er nevnt i denne oppgaven, DUP, TUV og UUP, har et svært positivt syn på å markere Nord-Irlands 100-årsjubileum. I talene som er analysert ser vi at alle disse tre partiene er med på å presse gjennom forslagene som er presentert av komiteen. De mener også at det er en selvfølge at dette er noe som skal feires på en skikkelig måte. Dette viser de igjen ved å stille opp på alle markeringene som denne oppgaven fokuserer på, og de uttaler seg utelukkende positivt om selve markeringene.

Sentrumspartiet Alliance er også positive til å markere 100-årsjubileet til opprettelsen av Nord-Irland. De holder seg likevel mer borte fra selve debatten rundt hvordan det skal markeres. Til tross for dette, stiller de opp på arrangementene. Alliance uttaler seg likevel på en mer balansert måte, der de tar litt side med nasjonalistene og sier at dette ikke er noen

«feiring», samtidig som de også kritiserer Sinn Fein for å ikke stille opp på minnegudstjenesten i Armagh. Dette er med på å forsterke deres posisjon som et parti som skal være i sentrum og som forsøker å få stemmer fra både unionistisk og nasjonalistisk side.

Sinn Fein som viste tydelig motstand mot å markere et 100-årsjubileum av Nord-Irland i planleggingsfasen, fortsatte med sin motstand gjennom hele jubileumsåret. De gikk fra å uttale seg negativt til å agere aktivt imot markeringene. De boikottet minnegudstjenesten, og la ned nok et veto, denne gang mot belysningen av Belfast City Hall og Stormont bygningen. Disse handlingene gjorde at de fikk sterk kritikk fra både de unionistiske partiene, og sentrumpartiet Alliance.

Det var ikke bare unionistpartiene og Alliance som deltok på markeringene. Det nasjonalistiske partiet SDLP deltok også på minnegudstjenesten i Armagh. I motsetning til Sinn Fein har SDLP et mye mer nyansert syn rundt 100-årsjubileet. Dette ser man blant annet på deres uttalelser i debatten rundt hundreårsteinene. SDLP ser ikke noen problemer rundt dette forslaget, og er generelt åpne for å markere 100-årsjubileet av opprettelsen av Nord-Irland. De sier også eksplisitt at de er for å markere, så lenge det blir en markering for hele mangfoldet av befolkningen i Nord-Irland (Manley, 2021). SDLP skiller seg ut ifra Alliance og de unionistiske partiene ved at de ikke kritiserer Sinn Fein for manglende deltakelse på markeringene. Dette er nok en bevisst handling av SDLP, ettersom de kjemper med Sinn Fein om de samme velgerne. Da vil det være taktisk uklokt og rakke for mye ned på partiet som har desidert oppslutning blant de nasjonalistiske velgerne.

Når det kommer til hvordan partiene uttaler seg rundt minnegudstjenesten i Armagh, er det flere ting man kan peke på. De tre unionistiske partiene, DUP, TUV og UUP, er veldig klare på at dette er en feiring, det er de også på de andre markeringene som oppgaven tar for seg. De unionistiske partiene bruker bevisst ordet «feiring» når de uttaler seg. Hvorfor de gjør dette kommer oppgaven inn på senere i oppsummeringen. Alliance holder seg i sentrum, og bruker ikke ordet «feiring» om minnegudstjenesten. De prøver imidlertid heller ikke å insistere på at det ikke er en feiring. SDLP retter seg mer mot det siste her, de sier at det ikke

er snakk om noe feiring. Det virker som de på denne måten prøver å rettferdiggjøre sin deltakelse på minnegudstjenesten, ovenfor den nasjonalistiske befolkningen.

Kort oppsummert er altså de tre unionistiske partiene veldig for å markere 100-årsjubileet av opprettelsen av Nord-Irland. De ønsker å markere dette med storslått feiring, og de er misfornøyde med budsjettet som blir lagt av til dette. Sentrumpartiet Alliance er også positive til å markere 100-årsjubileet, men de deltar ikke i debatten rundt planleggingen i noen særlig grad. Nasjonalistpartiet SDLP deltar heller ikke noe særlig i planleggingsfasen, men de er likevel ikke fremmed for å markere 100-årsjubileet. De ønsker en litt annerledes markering enn de unionistiske partiene. SDLP fokuserer på at man må markere mangfoldet i den nordirske befolkningen. Den største nasjonalistiske aktøren, Sinn Fein, er veldig tydelige på at de ikke ønsker noen form for markering av 100-årsjubileet. Dette får de frem i debatten før planleggingsfasen er i gang. De holder fast ved dette synet gjennom hele jubileumsåret, både i debatter, men mest gjennom vetoer mot forslag og boikott av arrangementer.

8.2 Utvikling undervegs i debatten; endringer i posisjoner og hvordan partiene ordlegger seg

Det er særlig spennende å se hvordan de ulike partiene ordlegger seg i debatten rundt minnesmarkeringene. Sinn Fein bruker blant annet begrep som «Northern State», «partition» og «North» bevisst i sine uttalelser. Alle disse begrepene er med på å delegitimere Nord-Irland som nasjon. Gjennom analysen finner man ikke et eneste sitat der Sinn Fein bruker navnet Nord-Irland. Uttalelsene til Sinn Fein fremstår som veldig gjennomtenkte. Man kan enkelt identifisere uttalelsene til Sinn Fein ved å se på ordvalget de bruker. Selve partiet fremstår også sterkt og samkjørt gjennom hele debatten. De holder sin posisjon som det største nasjonalistiske partiet, og de inngår ingen kompromisser når det kommer til spørsmålet rundt hvorvidt man skal markere 100-årsjubileet av Nord-Irland. Sinn Fein uttaler seg såpass klart i planleggingsfasen av markeringene, at de nesten ikke trenger å forsvare noe som helst når markeringene blir iverksatt. Dette gjør de ved å bruke den typiske setningen som flere av deres politikere har brukt i debatten rundt markeringene: «the partition of Ireland is nothing to celebrate» (Leebody, 2021).

Til tross for et veldig klart synspunkt på spørsmålet rundt markeringene, finner man også forsøk på inkludering og forsoning i Sinn Feins uttalelser. Leder av partiet, Michelle O'Neill, forsøker i sin tale å snakke til hele befolkningen av Nord-Irland. Blant annet henvender hun seg til unionistene, og forteller at det ikke trenger å være noe motsetning på å være unionist og samtidig delta i diskusjonen rundt et samlet Irland (O'Neill, 2020). Michelle O'Neill og Sinn Fein er likevel veldig tydelige på hva som er deres synspunkt for fremtiden. De ser for seg et samlet «nytt Irland», og de bruker 100-årsjubileet av Nord-Irland til å fremme denne saken.

SDLP har ikke vært like fremtredende i debatten, men de har likevel kommet med sine synspunkter gjennom noen uttalelser. De er et nasjonalistisk parti, men gjennom deres ord og handlinger, kommer ikke dette like tydelig frem. I motsetning til Sinn Fein, har de vært åpne for å markere 100-årsjubileet. De har likevel vært uttalt at de ønsker en markering som treffer den nasjonalistiske befolkningen også. Ved å uttale dette, viser de at de ligger på den nasjonalistiske siden i det politiske landskapet. Dette bekrefter de også ved å ikke kritisere Sinn Fein i noen særlig grad for deres boikotter. Deres uttalelser bekrefter likevel at de er mer mot sentrum enn hva Sinn Fein er.

Alliance skiller seg litt ut fra de to foregående partiene. De er et sentrumparti som ønsker velgere fra både nasjonalistisk og unionistisk side. Det viser de ganske tydelig i hvordan de uttaler seg. Partiet har for eksempel i motsetning til Sinn Fein ikke en felles forståelse i alle debatter. I debatten rundt Sinn Feins boikott av hundreårssteinene og minnegudstjeneste, uttaler Alliance leder, Naomi Long, seg forholdsvis rolig. Hun velger å unngå å nevne boikotten, og heller fokusere på de positive sidene ved gudstjenesten. Hennes partifelle og ektemann, Michael Long, er mye mer krass i sine uttalelser. Han kommer med krass kritikk mot Sinn Fein, og bagatelliserer det som Sinn Fein ser på som problematisk. I og med at Alliance er et sentrumparti, vil man ha medlemmer som er mot både den ene og den andre siden. Dette er uttalelsene til politikerne fra Alliance en bekreftelse på. En ser også gjennom uttalelsene tidligere i oppgaven at dette partiet har mindre av de sterke meningene rettet mot en av de politiske fløyene.

Ulster Unionist Party (UUP) er et unionistisk parti. Det ser man også på måten deres leder, Doug Beattie, uttaler seg i debatten om markeringene. Han er klar på at dette er en feiring av Nord-Irland. UUP er heller ikke særlig aktive i debatten rundt planleggingen av hundreårsmarkeringene. Samtidig er de ute og kritiserer Sinn Fein når de boikotter markeringer. UUP tar tydelig avstand fra Sinn Fein sine standpunkter, og argumenterer med manglende «respekt» fra Sinn Fein sin side. De er likevel ikke like eksplisitte i sin kritikk som DUP.

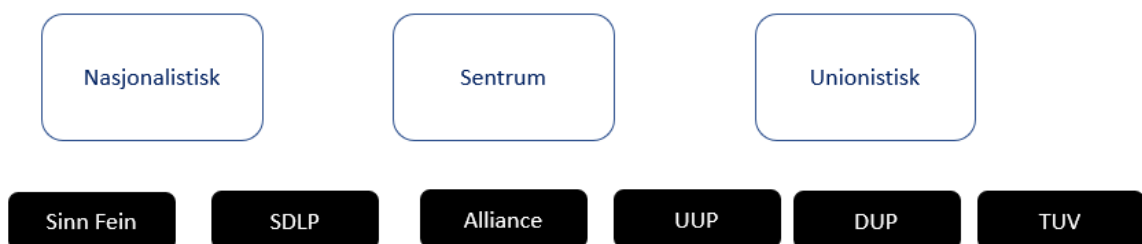
DUP er i sine uttalelser veldig tydelig på at dette er et jubileum som skal feires. De er med i debatten fra planleggingsfasen, men man finner ikke så mange konkrete forslag på hvordan man skal markere. Når rapporten for hvordan markeringene skal foregå blir lansert, viser de systematisk hvor deres politiske ståsted er. De mener som tidligere nevnt, at det blir budsjettert med alt for lite, og de er klare i sine uttalelser på at dette er «de andre» sin feil. Likevel kan man i Sir Jeffrey Donaldson sin innsettelsestale se et forsøk på mer forsonende budskap. Når man ser på uttalelsene til de andre politikerne i DUP, er det imidlertid få forsøk på å være forsonende og se utfordringene fra et annet perspektiv enn det unionistiske. Etter hvert som Sinn Fein boikotter markeringer, blir uttalelsene til DUP stadig krassere. I likhet med UUP, ordlegger DUP seg på en måte som får Sinn Fein til å fremstå som usympatiske og «respektløse». DUP endrer talemåten sin fra implisitt kritikk, til å eksplisitt kritisere Sinn Fein. En av grunnene til denne utviklingen, er TUVs inntreden i den politiske debatten.

Jim Allister er med i debatten fra planleggingsfasen av markeringene. Der kommer han med konkrete forslag til hvordan man skal markere, og sier eksplisitt hvor viktig det er for Nord-Irland å markere 100-årsjubileet. DUP er mer implisitte når de snakker om viktigheten av et godt samarbeid med Storbritannia, her skiller TUV og Jim Allister seg kraftig ut. Han ønsker å involvere Storbritannia i bortimot alt som har med markeringene av 100-årsjubileet, og han ønsker til og med at Nord-Irland skal feires stort i Storbritannia.

I starten av debatten er DUP og TUV ganske like i sine synspunkter, blant annet er de begge enige i at det blir gitt alt for lite penger til markeringene. De er også enige om at det er Department for Communities, ledet av Sinn Fein politiker Deirdre Hargrey, som har skylden

for dette. Utover året endrer imidlertid kritikken til TUV gradvis retning. De går fra å skyldes alt på Sinn Fein, til å gå til angrep på de andre unionistiske partiene. Dette er med på å presse DUP, og det får leder i DUP, Sir Jeffrey Donaldson, til å uttale at man må se på måter å fornye unionismen på (Donaldson, 2021). Jim Allister og TUV er heller ikke interessert i å forsøke å være forsonende, de ser kun den unionistiske siden av saken, og stiller seg nærmest uforstående til at det finnes folk som ikke ønsker å feire 100-årsjubileet.

Kort oppsummert kan en si at Sinn Fein og TUV plasserer seg på hvert sitt ytterpunkt i det politiske fløyene. Ingen av disse partiene er interessert i å vike på sine krav. TUV er et ganske lite parti sett i sammenheng med de tre store: Sinn Fein, Alliance og DUP; likevel har de en stor innvirkning på debatten. De presser DUP til å måtte tenke nytt, og presser DUP sine synspunkt og uttalelser enda mer mot unionistisk side. Sentrumspartiet Alliance, og partiene SDLP og UUP fremstår som mer tolerante og inkluderende. De vakler litt mer frem og tilbake i sine handlinger og uttalelser, men holder seg imidlertid innenfor en viss grense. Den største posisjonsendringen i debatten er det likevel TUV som står for, ikke i synet på markeringene, men i synet på hvem som bør kritiseres. De går fra å kritisere nasjonalistpartiet Sinn Fein, til å kritisere de andre unionistiske partiene. Dette fører som nevnt til at DUP er nødt til å ta stilling til denne «trusselen», og endre sine forsøk på å være forsonende, til å gå over til en mer direkte og hardtslående unionistisk politikk i frykt for å ikke miste fotfeste blant velgerne. Ut ifra hvordan partiene har ordlagt seg i debatten, og hvordan de har synliggjort sine standpunkter, kan man plassere partiene slik:

8.3 Hvilken fortelling etablerer partiene om Nord-Irland, og hvordan endrer den seg?

I utgangspunktet kan vi snakke om to grunnfortellinger. Den første grunnfortellingen er en nasjonalistisk fortelling om hundre år med undertrykkelse i en uønsket diskriminerende union. Selv om det er en fortelling om undertrykkelse, så handler den ikke om passiv lidelse. Sinn Fein-leder Michelle O'Neill har snudd fortellingen om til å bli en motiverende fortelling over hvor grusomt det var før, og hvor bra det kommer til å bli i fremtiden når man får samlet landet til et «nytt Irland». SDLP med Eastwood i front er også inne på denne grunnfortellingen, men man ser at de ikke henviser like mye til den som det Sinn Fein gjør.

Den andre fortellingen er en unionistisk fortelling hvor man ser på unionen med Storbritannia som hundre år med suksess. Dette er selve grunnlaget for hvorfor man skal markere og feire 100-årsjubileet til Nord-Irland. Også her ser man imidlertid tendenser til en noe justert fortelling. Donaldson i DUP henter gradvis til at ikke alt har vært så veldig bra før i tiden, men argumenterer med at en unionistisk reform vil sørge for at man får et bedre samfunn for hele befolkningen i Nord-Irland. UUP kan også kobles på denne unionistiske fortellingen, men de i likhet med SDLP, bruker ikke grunnfortellingen noe særlig i den politiske debatten rundt 100-årsmarkeringene.

TUV og Jim Allister har det som man kan antyde som en litt annerledes fortelling om Nord-Irland og unionen. De holder seg imidlertid til den samme unionistiske grunnfortellingen som DUP, men den er enda mer ekstrem. Deres fortelling er utelukkende en seiersfortelling, der unionen har bortimot hundre vellykkede år, uten noen negative sidestykker.

Sentrumspartiet Alliance uttaler seg veldig lite om fortiden til Nord-Irland, deres uttalelser retter seg nesten utelukkende om fremtiden. Derfor er det vanskelig ut ifra analysen å finne deres grunnfortelling. De er likevel tydelige på at de ønsker en fremtid for hele befolkningen og er opptatt av forsoning. Hvordan den fremtiden skal være konkret med tanke på union eller «nytt Irland» sier de ikke noe eksplisitt om. At de ikke velger å si noe om historien til Nord-Irland, kan være et tegn på at de ikke ønsker å «trække på noen tær», noe som kan ødelegge deres rykte som et sentrumsparti.

8.4 Hvem er folket, og hvordan blir «oss» og «de andre» konstruert av de ulike partiene?

Det er flere av partiene som er glade i å snakke på vegne av folket og befolkningen. Partier som Sinn Fein, DUP og TUV henvender seg i særlig stor grad ofte til «befolkningen», og sier ting som «folket ønsker det slik» og lignende. Men hvem er det egentlig de sikter til og inkluderer når de tar på seg rollen som talsperson for «folket»?

Tar man for eksempel utgangspunkt i TUV, er det veldig klart hvem de anser som «folket». Ut ifra funnene i analysen, ser man at de ikke er interessert i synspunktene til den nasjonalistiske siden. Jim Allister uttaler seg på en måte som får det til å virke som hele Nord-Irland ønsker å feire 100-årsjubileet, men når man ser nærmere på de andre uttalelsene hans, finner man ut at han kun vektlegger det unionistiske synet. Dette viser at Jim Allister og TUV driver en svært ekskluderende politisk retorikk, og Allister sier til og med eksplisitt at det er de unionistiske interessene som er viktige. Han vier generelt liten tid til «de andre», men når han gjør det, fremstilles de som fienden. I planleggingsfasen er Allister klar på at Storbritannia må stå helt sentralt, hvis ikke vil partier som Sinn Fein ødelegge for den «storslåtte feiringen». Ved en slik retorikk bygger Allister et veldig tydelig skille mellom «oss» og «dem». «Dem», som er Sinn Fein i denne sammenhengen, blir fremstilt som en gjeng som bare ønsker å sabotere.

Sinn Fein, da særlig gjennom leder Michelle O'Neill, er også tydelige på hvem som er «oss». Det er nasjonalistene som ønsker et nytt og samlet Irland. Til tross for dette forsøker hun imidlertid innimellom å nå ut til «de andre». O'Neill kommer blant annet med sitatet om at det ikke nødvendigvis trenger å være en motsetning mellom å være unionist og å delta i samtalene rundt et nytt Irland. Ved en slik uttalelse viser hun implisitt at hun godtar at folk har en annerledes oppfatning av hvordan Nord-Irland skal styres. Likevel setter dette sitatet unionistene i en bås der de blir «de andre». Derfor kan det ses på som et forsøk på å inkludere, men som likevel er med på å tydeliggjør hvem sine interesser som settes først; de nasjonalistiske. Sinn Fein er også veldig tydelige i hvem sine interesser som er viktige i debatten rundt planleggingen av markeringene. De kommer med et svært bastant standpunkt

om at 100-årsjubileet ikke er noe å markere, her tar de lite hensyn til den unionistiske befolkningen. Dette er en svært lite inkluderende retorikk fra Sinn Fein.

Sentrumspartiet Alliance definerer folket på en helt annen måte. De har et veldig sterkt fokus på å inkludere begge sider av den politiske fløyen. Både Kellie Armstrong og Naomi Long presiserer at de ikke tilhører den nasjonalistiske eller unionistiske siden. De lager et viktig poeng ut av dette. I sine taler snakker de om hvor viktig det er at alle føler seg inkludert. Dette er grunnen til at de kritiserer Sinn Fein for å ikke delta i markeringene. Det at de kritiserer Sinn Fein for dette, viser også at det er svakheter i Alliance sin retorikk, da det viser at de ikke prøver å sette seg inn i hvorfor Sinn Fein boikotter markeringen. Derfor kan Alliance sin forsonende og inkluderende politikk faktisk framstå som ekskluderende for deler av den nasjonalistiske befolkningen.

DUP bærer et tydelig unionistiske preg i sine uttalelser. De snakker også mye på vegne av «folket». Det er ingen tvil om at de mener at «folket» i hovedsak er unionistene. De er likevel ikke like bastante i sin skildring av «oss» og «de andre» som TUV. Partileder Sir Jeffrey Donaldson forsøker også å inkludere «de andre», som i dette tilfellet er den nasjonalistiske delen av befolkningen. Dette gjør han ved å invitere dem til en samtale om Nord-Irlands fremtid. Der er Donaldsons visjon veldig klar, han ønsker å forsterke Nord-Irlands plass i unionen. Derfor er det lett å se hvilke interesser som står i fokus hos DUP, og hvem de kjemper for politisk. En finner også eksempler i uttalelser fra partimedlemmer i DUP som skildrer «de andre» på en helt annen måte. Boikottene til Sinn Fein ble beskrevet som «respektløse» og «frekke» av blant annet Stephen Dunne og Brian Kingston. Peter Weir i DUP mener blant annet at markeringene er svært viktige for å få frem den «viktige kulturen og arven som Nord-Irland har», og han mener at Sinn Fein står for en svært lite forsonende politikk. Her tar Weir på seg rollen som talsmann for hele befolkningen ved å si at landet nærmest er avhengig av å feire 100-årsjubileet, samtidig som han setter «de andre» i et svært dårlig lys. Dette gjør han ved å eksplisitt si at de er lite forsonende, som igjen vil si at han nærmest setter «oss» opp mot «dem», der «dem», nasjonalistene, blir den onde fienden.

9. Konklusjon

Analysedelen viser at det 100-årsjubileet av Nord-Irland ble markert på ulike måter. Det ble ikke noen markeringer med de store folkemengdene, dette på grunn av covid-pandemien. Imidlertid ble det foreslått flere små markeringer. Noen av disse ble det noe av, som for eksempel minnegudstjenesten i Armagh, en gudstjeneste som ble boikottet av Sinn Fein, og den irske presidenten Michael Higgins. Sinn Fein mente at opprettelsen av Nord-Irland så absolutt ikke var noe å feire, i deres øyne har opprettelsen av Nord-Irland ført til hundre år med undertrykking av nasjonalistene. DUP og TUV har en annen forståelse av opprettelsen av Nord-Irland. De mener at 100-årsjubileet er noe å feire, og ser på Nord-Irland som en suksess. De begrunner denne suksessen med en stolt tilhørighet til unionen med Storbritannia, som er svært viktig for den unionistiske befolkningen. Både DUP og TUV trekker frem en stolt nord-irsk historie der de fokuserer på blant annet idrettsprestasjoner i verdensklasse, og mener at nettopp dette må feires.

Det ble også foreslått flere andre symbolske markeringer, som hundreårsteinene og belysning av Belfast City Hall. Hundreårsteinene ble det ikke noe av, da Sinn Fein argumenterte for at dette ville en unødvendig kostnad for befolkningen av Nord-Irland. DUP og TUV reagerte sterkt på dette ettersom steinene var blitt finansiert av privatpersoner med tilhørighet til de unionistiske partiene. De mente det blant annet var mangel på respekt fra Sinn Fein sin side.

Hvordan ulike aktører begrunner sine standpunkt er blitt en del av den nye læreplanen, og argumentasjonen i debatten om 100-årsjubileet for opprettelsen av Nord-Irland kan derfor være en relevant og interessant innfallsvinkel for elevene i den norske skolen. Alle partiene i analysekapitlet med unntak av TUV forsøker til tider å uttale seg på en forsonende måte der de prøver å inkludere «de andre». Sinn Fein gjør det ved å «invitere» den unionistiske siden til samtaler om et nytt og samlet Irland. DUP, og Sir Jeffrey Donaldson sier på sin side at han ønsker å snakke med folk fra den nasjonalistiske siden om hvordan man kan få en mer inkluderende union. TUV gjør ingen forsøk på dette, og utover debatten går de fra å kritisere Sinn Fein på nasjonalistisk side, til å kritisere de andre unionistiske partiene for å ikke kjempe nok for å sikre markeringene. Dette påvirker partidynamikken i Nord-Irland, og DUP ser seg nødt til å ta grep. Derfor introduserer leder av DUP, Sir Jeffrey Donaldson, en ny visjon for DUP sin unionistiske politikk. TUV har altså ved sine uttalelser klart å endre på DUP sin politikk og synspunkter.

I framstillingen av opprettelsen av Nord-Irland og Nord-Irlands historie, kan man identifisere to klart forskjellige grunnfortellinger hos henholdsvis Sinn Fein, på den ene siden og DUP og TUV på den andre. Forskjellene i grunnfortellingene viser at de hundre år gamle motsetningene ikke er forsvunnet. Selv om Nord-Irland har hatt en fredsprosess som har redusert den voldelige konflikten, ser man tydelig i debattene at kampen om fortiden fortsatt eksisterer. Som nevnt i kapittel 1.3 er det også flere læreplanmål i LK20 knyttet direkte mot ulike aktørers forståelse av fortiden, og hvordan denne forståelsen av fortiden kan ha påvirket folks holdninger og handlinger. Ettersom partiene i Nord-Irland har veldig ulike oppfatninger av fortiden, er Nord-Irland-caset svært velegnet å bruke når man skal jobbe med dette læreplanmålet. Analysen viser tydelig hvordan aktørenes forståelse av fortiden påvirker deres identitet og hvordan de stiller seg til konflikten i Nord-Irland.

10. Litteraturliste

- Anderson, J & O'Dowd, L. (2005). «Imperial Disintegration and the Creation of the Irish Border: Imperialism and Nationalism 1885-1925». *Institute of British-Irish Studies Working Papers* 49, University College Dublin, 1-16.
- Bratberg, Ø. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Coakley, J. (2004): Mobilizing the past: Nationalist images of history, *Nationalism and Ethnic Politics*, 10:4, 531-560
- Connolly, S. J. (1998). *The Oxford Companion to Irish History*. New York: Oxford University Press.
- Dixon, P. (2001). *Northern Ireland: The Politics of War and Peace*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Heiret, J., Ryymin, T. & Skålevåg, S. A. (2013). *Fortalt fortid norsk historieskriving etter 1970*. Oslo:Pax Forlag.
- Knudsen, O. F: *nasjonalisme i Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 11. november 2022 fra <https://snl.no/nasjonalisme>
- Madsen, R: James Craig i Store norske leksikon på snl.no. Hentet 8. november 2022 fra https://snl.no/James_Craig
- Melaugh, M. «Alliance Party of Northern Ireland». CAIN, University of Ulster. <https://cain.ulster.ac.uk/othelem/organ/aorgan.htm>
- Melaugh, M. «Democratic Unionist Party». CAIN, University of Ulster. <https://cain.ulster.ac.uk/othelem/organ/dorgan.htm>
- Melaugh, M. «Sinn Fein». CAIN, University of Ulster. <https://cain.ulster.ac.uk/othelem/organ/sorgan.htm>
- Melaugh, M. «Social Democratic and Labour Party». CAIN, University of Ulster. <https://cain.ulster.ac.uk/othelem/organ/sorgan.htm>
- Melaugh, M. «Traditional Unionist Voice». CAIN, University of Ulster. <https://cain.ulster.ac.uk/othelem/organ/torgan.htm>

- Melaugh, M. «Ulster Unionist Party». CAIN, University of Ulster.
<https://cain.ulster.ac.uk/othelem/organ/uorgan.htm>
- Mustad, Erik; Madsen, Roar; Tvedt, Knut Are; Julsrud, Ottar: Nord-Irlands historie i Store norske leksikon på snl.no. Hentet 15. november 2022 fra https://snl.no/Nord-Irlands_historie
- Rosland, S. (1999). «Irlands sak er arbeiderrøslas sak». I *Arbeiderhistorie*. Oslo, 255-269
- Rosland, S. (2017). «The Rise and Fall of the Norwegian Example as an Argument for Irish Self-Government». *Nordic Irish Studies*. Volum 16, 123-140. Falun: Dalarna University Centre for Irish Studies
- Rosland, S. (2021). «Verksame fortidsforteljingar i den politiske konstruksjonen av gruppefellesskap i Nord-Irland etter 1998». I: Faye, R. et.al. *Hvordan forstå fordommer? Om kontekstens betydning – i barnehage, skole og samfunn*. Universitetsforlaget.
- Rüsen, J. (2005). *History. Narration, interpretation, orientation*. New York: Berghahn Books
- Solås, Ø. (2018). *Historiebruk og konstruksjon av nasjonalidentitet i debatten om skotsk selvstendighet*. [Masteroppgave, HVL].
- Susort, A. (2020). «Hvordan fremstiller og forklarer utvalgt forskningslitteratur deling av Irland i 1921?». Upublisert eksamensoppgave. *MGUSA501 – Samfunnsfaglig forskning og litteratur*. Høgskulen på Vestlandet.
- Tonge, P. (2002). *Northern Ireland Conflict and Change* (2. utg.). Harlow: Pearson Education Limited.
- Walsh, D. (2000). *Bloody Sunday and the Rule of Law in Northern Ireland*. London: Palgrave Macmillan.

11. Kildeliste

- Allister, J. (2021, 12. januar). «“No plans” for Department of Communities to fund centenary celebrations for community and sporting group». <https://tuv.org.uk/no-plans-for-department-of-communities-to-fund-centenary-celebrations-for-community-and-sporting-group/>
- Allister, J. (2021, 8. mars). «TUV attempt to allow grants to mark the Centenary denied debate in Stormont». <https://tuv.org.uk/tuv-attempt-to-allow-grants-to-mark-the-centenary-denied-debate-in-stormont/>
- Allister, J. (2021, 16. mars). «Assembly Commission slight centenary». <https://tuv.org.uk/assembly-commission-slight-centenary/>
- Allister, J. (2021, 27. april). «Shocking confirmation that not a single Unionist minister wanted Budget spend on Centenary». <https://tuv.org.uk/shocking-confirmation-that-not-a-single-unionist-minister-wanted-budget-spend-on-centenary/>
- Allister, J. (2021, 21. juni). «TUV ensures Stormont will be illuminated to mark centenary of the opening of Northern Ireland’s first Parliament». <https://tuv.org.uk/tuv-ensures-stormont-will-be-illuminated-to-mark-centenary-of-the-opening-of-northern-irelands-first-parliament/>
- Beattie, C. (2021, 22. januar). «Beattie welcomes decision to move events online». <https://www.sinnfein.ie/contents/59553>
- Beattie, C. (2021, 21. oktober). «Sinn Féin reject plan to light up Belfast City Hall to celebrate partition». <https://www.sinnfein.ie/contents/62128>
- Conservatives.com. 2019. *The Conservative Party Manifesto 2019*. [online] <https://www.conservatives.com/our-plan/conservative-party-manifesto-2019>
- Donaldson, J. (2021, 1. juli). «Speech by Sir Jeffrey Donaldson MP». <https://mydup.com/news/speech-by-sir-jeffrey-donaldson-mp>
- Kearney, D. (2020, 5. september). «Partition is no cause for celebration». <https://www.sinnfein.ie/contents/57969>

- Kula, A. (2021, 24. oktober).» Alliance MLA: Sinn Fein behaviour over centenary ‘an appalling insult’». *Belfast News Letter*.
<https://www.newsletter.co.uk/news/politics/alliance-mla-sinn-fein-behaviour-over-centenary-an-appalling-insult-3431062>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Overordnet del –verdier og prinsipper for grunnopplæringen. Fastsatt som forskrift ved kongelig resolusjon. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.6-demokrati-og-medvirkning/?lang=nob>
- Leebody, C. (2021, 21. oktober). «-Belfast City Hall centenary illumination scrapped as ‘partition of Ireland nothing to celebrate’ says Sinn Fein». *Belfast Telegraph*.
<https://www.belfasttelegraph.co.uk/news/northern-ireland/belfast-city-hall-centenary-illumination-scrapped-as-partition-of-ireland-nothing-to-celebrate-says-sinn-fein-40971588.html>
- Madden, A. (2021, 9. desember). «DUP MLA says it’s ‘shameful minister has failed to invest single penny’ in marking NI centenary». *Belfast Telegraph*.
<https://www.belfasttelegraph.co.uk/news/northern-ireland/dup-mla-says-its-shameful-minister-has-failed-to-invest-single-penny-in-marking-ni-centenary-41134998.html?>
- Manley, J. (2021, 19. mars). «SDLP and Alliance voice support for Stormont centenary stone monument that Sinn Fein “vetoed”». *The Irish News*.
<https://www.irishnews.com/news/northernirelandnews/2021/03/19/news/sdlp-and-alliance-voice-support-for-stormont-centenary-stone-monument-that-sinn-fe-in-vetoed--2260147/>
- McDowell, R. (2021, 20. oktober). «Explanation needed from by Belfast City Council on failure to join U.K.-wide Northern Ireland centenary light up». <https://tuv.org.uk/explanation-needed-from-by-belfast-city-council-on-failure-to-join-u-k-wide-northern-ireland-centenary-light-up/>
- Moriarty, G. (2021, 18. mars). «Sinn Féin vetoes Stormont stone marking NI centenary». *Irish Times*. <https://www.irishtimes.com/news/ireland/irish-news/sinn-fein-vetoes-stormont-stone-marking-ni-centenary-1.4513961>
- O’Neill, M. (2020, 11. desember). «Michelle O’Neill’s QUB lecture on the centenary of partition». <https://www.sinnfein.ie/contents/59172>

- PA, News. (2021, 21. oktober). «SDLP leader urges those who snubbed centenary service to ‘look at what happened’». *Inverness Courier*. <https://www.inverness-courier.co.uk/news/national/sdlp-leader-urges-those-who-snubbed-centenary-service-to-look-at-what-happened-32082/>
- Peacock, L. (2020, 15. oktober). «Ratepayers being treated with contempt by Unionists on Causeway Coast & Glens Council». <https://www.sinnfein.ie/contents/58497>
- Simpson, M. (2021, 30. desember). «NI 100: How was Northern Ireland's centenary year marked». *BBC News NI*. <https://www.bbc.com/news/uk-northern-ireland-59669635>
- The Newsroom. (2020, 11. november). «Councillors divided over centenary of partition». *Belfast News Letter*. <https://www.newsletter.co.uk/news/politics/council/councillors-divided-over-centenary-of-partition-3032382>
- The Newsroom. (2020, 12. november). «DUP ‘embarrassed’ by council centenary plan». *Belfast News Letter*. <https://www.newsletter.co.uk/news/politics/council/dup-embarrassed-by-council-centenary-plan-3033160>
- TUV. (2020, 6. august). «TUV lays out vision for NI Centenary». <https://tuv.org.uk/tuv-lays-out-vision-for-ni-centenary/>
- UK Parliament. (2020, 1. desember). Bill of Rights 1689. <https://www.parliament.uk/about/living-heritage/evolutionofparliament/parliamentaryauthority/revolution/collections1/collections-glorious-revolution/billofrights/>
- Utdanningsdirektoratet. (2020). *Læreplan i Samfunnsfag (SAF01-04)*. Fastsatt som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020.
- Weir, P. (2021, 15. september). «Is President Higgins Boycotting NI Centenary?». <https://mydup.com/news/is-president-higgins-boycotting-ni-centenary>
- Young, D. (2020, 10. oktober). «Northern Ireland Centenary Forum holds its inaugural get-together». *Belfast Telegraph*. <https://www.belfasttelegraph.co.uk/news/northern-ireland/northern-ireland-centenary-forum-holds-its-inaugural-get-together-39606244.html>